

1975 vas. 28.

Teodoras Blinstrubas
7243 So. Albany Ave.,
Chicago, Ill. 60629

Lietuvos
Nacionalistinė
M. Mažvydo
Biblioteka

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
P.O. Box 03206 - Cleveland, Ohio 44103
Rugpjūtis - August 27, 1975 Nr. 56
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

KAS VALDO PORTUGALIJA?

BRONIUS AUŠROTAS

Dar prieš penkiolika mėnesių Portugalijos vardas retai kada būdavo linksnuojamas politiniuose sluoksniuose ar pasaulinėje spaudoje. Tačiau kai prieš metus Portugalijoje išgalėjo radikalūs kairieji ir komunistai, šis kraštas, dėl savo strateginės svarbos pasaulinėje gynybos sąraangoje, nenublunka nei laikraščių pirmaujančių žinių skiltyse, nei diplomatiškuose pasitarimuose.

Paskutinėmis savaitėmis komunistų diktatūrai vis labiau priveržiant laisvų pavadžius, prieš juos griežtai atsisistojo socialistai, vadovojami Mario Soares. Pagal Time savaitraščio VIII.4 vėdamąjį, M. Soares painformavęs Anglijos Darbiečių Partijos gen. sekretorių Ron Hayword, neseniai apsilankiusį Portugalijoje, jog 'kariškojo kabineto didžiojo mi-

nistrų dalis pageidauja, kad į Portugalijos vyriausybę būtų pritraukta daugiau nuosaičių pažūrų specialistų iš civiliško sektoriaus. Ir nors didžioji karininkų dalis balsavusi už min. pirm. generolą Vasco dos Santos Goncalves, bet kai kurie jų, kaip užsienio reikalų min. plk. Ernesto Melo Antunes, dėl savo nuosaičių pažūrų privalėjo palikti ministrų kabinetą'.

Taigi, šiuo metu Portugalija perėmė valdyti 'trys generolai' ir Taryba, pastaroji likusi tik patariamuoju balsu, nes pagal prezidentą gen. Costa Gomes, 'revoliucija pasiekusi krašte tokį greitį, kad liaudis nespėja kartu su revoliucija šuoliuoti'. Triumviratą sudaro generolai Costa Gomes, Santos Goncalves ir Saraiva de Carvalho, o trisdešimties galvų karininkų Taryba ar MFA Politbiuras atstovaus Seimą.

Suprantama, kad socialistui M. Soares toki komunistų pasitvarkymai labai nepatinka, nes komunistai nespėjo nustumti socialistus (kaip ir visada ilgoje istorijos kovoje už vadovavimą) nuo valdžios lovio. Tad socialistams teko skųstis savo bosams Anglijoje ir kitose Europos valstybėse, kad pastarosios pagelbėtų finansiška ir moraliskai kovojant prieš komunistus. Savo bičiulių drąsinamas M. Soares nepasitenkino vien tik skundais: tuoj pasiskelbus trijų generolų diktatūrai socialistai surengė stambias priešvalstybines demonstracijas kaip Lisabonoje, taip ir Oporto miestuose.

SINAJAUS SUTARTIES KAINA

SOVIETŲ ATSILYGINIMAS UŽ HELSINKIO DEKLARACIJĄ?

VYTAUTAS MESKAUSKAS

Pabaltiečiai dalyvavę Clevelande Pavergtųjų Tautų Savaitės minėjime. Apačioje lietuvių grupė parade su plakatais. V. Bacevičiaus nuotrauka

Su trupučiu fantazijos nesunku įsivaizduoti sekantį politinį biznį. Už amerikiečių nuolaidas surašant ir pasirašant Helsinkio deklaraciją, t.y. status quo Europoje faktinę pripažinimą, sovietai ne tik kad sutiko su Izraelio egzistencija, bet ir davė laisvas rankas amerikiečiams, tvarkant Izraelio-arabų santykius. Argumentų už tokią prielaidą nesunku rasti. Jei sovietai būtų daugiau kiršinę arabus, Vals tybės Sekretorius Kissingeris negalėtų dabar vėl nuvykti į Artimuosius Rytus naujo susitarimo tarp Egipto ir Izraelio suformulavimui.

Netruksta tačiau ir argumentų prieš tokią prielaidą. Visų pirma arabai nėra suinteresuoti sovietų įsistiprinimu Artimuosiuose Rytuose. Atvirkščiai, jiems reikalingos stiprios JAV atsverti sovietų įtakos. Parduoti brangiai savo naftą jie gali irgi tik kapitalistiniame pasaulyje, tad reikalingas jo gerbūvis. Antra, Izraelį priversti nusileisti arabai gali ne tiesioginiai, bet spausdami JAV, kurios savo keliu gali paspausti Izraelį, sulaukydamos jam karinę ir ūkinę paramą. Trečia, sovietų didesnis įsigalėjimas toje srityje galėtų privesti prie minties, kad stiprus Izraelis yra reikalingas JAV-bėms kaip atsvaros taškas. Dėl visa to galimas daiktas, kad Washingtonas pagirs Maskvą už santūrumą ir 'pozityvią' laikyseną Art. Rytuose, tačiau labai dėkoti nebūtų už ką. Jei ir norėtų, sovietai ten ne kažin ką galėtų padaryti.

Visa tai verta atsiminti svarstant tos pasaulio dalies situaciją. Kartu nedera užmiršti ir tai, kad Kissingeris yra taip vadinamas realus politikas, nesiekiaš didelių sunkiai įmanomų tikslų. Jis žiūri, ką galima pasiekti tam tikroje vietoje dėl susiklosčiusios būklės. Iš principo JAV oficialiai pritaria JT reikalavimui, kad Izraelis pasitrauktų į savo 1967 metų sienas. Izraelis į tai atsikerta, kad tos sienos yra neapginamos ir už tat Izraelis būtų atiduotas malonei savo priešų, kurie iš viso dar nenori pripažinti jo suverenumo. Čia, rasit, galėtų padėti didžiųjų valstybių garantija, tačiau kas gali pasitikėti juo, o ypač JAV žodžiu po Vietnamo?

se. Šiuose didžiuosiuose Portugalijos miestuose socialistai ir komunistai kovojo gatvėse ir yra buvę aukų. Pačioje Lisabonoje buvo garsiai šaukiama 'šalin Vasco!' Supykęs M. Soares Lisabonos kalboje išpėjo gen. Santos Goncalves, kad 'triumviratas Portugaliją jau pavertė koncentracijos stovykla'. Jis taip pat tvirtino, kad socialistai niekada neįeis į Goncalves vyriausybę; ir jeigu kuris nors socialistas drįstų įeiti į Goncalves kabinetą, tad toks individas būtų išmestas iš partijos eilių'. Pagal vieną Lisabonos diplomata, 'dar niekada Portugalijoje kautynių linijos nebuvo aiškiau išvestos tarp ra-

(Nukelta į 2 psl.)

GRŪDŲ BADAS SUKA Į VAKARUS

Rugpjūčio 4 d. britų 'The Guardian' išsispausdino vėdamąjį, pavadintą 'Grūdų badas suka į Vakarus', ir jame rašoma:

Gali būti, kad rusų žemės ūkio nepajėgumas vėl visame pasaulyje pakels maisto kainas. Su kiekviena nauja diena vis daugiau pasirodo pranešimų apie Sov. Sąjungos pastangas nusipirkti Vakaruose grūdų. Rusai jau yra nusipirkę apie 14 milijonų tonų iš JAV, Australijos ir Kanados. Dabar jie jau užmezgė ryšį su dviem Bendrosios Rinkos kraštais — Prancūzija ir Vokietija — aptarti galimybėms pirkti dar milijoni-

(Nukelta į 3 psl.)

(Nukelta į 2 psl.)

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

Sujaudinti Dirvos gaisru

Gavęs redaktorius laišką, kuriame jis man pranešė apie ivykusią didžiulę nelaimę ir gaisrą, kuris iš Dirvos pastatų paliko tik griuvėsius, buvau lyg perkūno trenktas. Tačiau galvoju ir tikiu, kad šis puikus laikraštis, užbaigdamas savo darbo 60-sius metus, atsispirs šiai baisiai nelaimėi ir ras jėgų prisikelti, gal net dar su stipresniu savo gausių rėmėjų pritarimu ir pagelba.

Panašiai galvoja ir daugelis Dirvos skaitytojų Australijoje. Mano, kaip šio laikraščio nuolatinio bendradarbio adresu, pasipylė telefonų skambinimai ir laiškai iš Sydnėjaus ir kitų Australijos miestų, klausiant, gal aš ką nors daugiau žinau apie šį gaisrą ir tolimesnį laikraščio likimą. Gaila, bet mano žinios buvo labai ribotos, tačiau, pasidalinus ir jomis su šio laikraščio prieteliais, visų tikslas ir linkėjimai yra Dirvai kaip nors greičiau atsigauti ir ateityje vėl taip pat mielai lankyti savo visus skaitytojus, nepamirštant ir Australijos.

Po gautos žinios, tuoj pat pirmame puslapyje, apie nelaimę paskelbė Australijos L.B. laikraštis Mūsų Pastogė.

MIRĖ MAJ.

VACLOVAS NARBUTAS

Liepos mėn. 19 d. Sydnėjaus ligoninėje, inkstų ir širdies ligos palaužtas, mirė buvęs Lietuvos kariuomenės majoras Vaclovas Narbutas. Gimęs 28.IX.1901 Gardliavoje, velionis karo metu su tėvais buvo pabėgęs į Rusiją, kur Voroneže baigė gimnaziją. Po karo, grįžęs į Lietuvą, įstojo į Karo Mokyklą, kurią baigus buvo paskirtas į II-ji Pėstininkų pulką Kaune. Jame jis išsitarnavo kapitono laipsnį ir buvo paskirtas pulko adjutantu. Lietuvos kariuomenėje ir lietuviškuose daliniuose velionis buvo iki savo pasitraukimo į Vokietiją ir paskutiniu laiku buvo pakeltas į majoro laipsnį. Karui pasibaigus visa Narbutų šeima apsigyveno Wurzburgo D.P. stovykloje, kur velionis amerikiečių karo vadovybės buvo paskirtas šios didžiulės tarptautinės stovyklos komendantu.

1949 metais visa šeima emigravo į Australiją, kur, atlikus dviejų metų kontraktą, visi apsigyveno Sydnėje ir velionis, baigęs ir išlankęs nekilnojamo turto agento egzaminus, šiuo amatu vertėsi iki savo mirties.

Dar Lietuvoje sukūręs šeimą, su savo žmona, mirusia Sydnėje 1966 m., išaugino tris sūnus, kurie aktyviai reiškėsi mūsų lietuviškame gyvenime. Pats V. Narbutas, tiek Lietuvos kariuo-

menėje, kur jis stengėsi ne tik savo kolegoms karininkams, bet ir kareiviams visokeriopai padėti, buvo labai mėgiamas, tiek ir atvykus į Australiją, ypatingai Sydnėje, jis buvo lyg ir graži legenda. Jo gražia pagelba čia pasinaudojo tikrai labai didelis skaičius savų tautiečių. Lietuviškame gyvenime velionis taip pat, kiek tik jam laikas leido, aktyviai dalyvavo. Buvo atsargos karių klubo Ramovė narys, Lietuvių Klubo narys ir kt., o taip pat dažna auka paremdavo jam artimas organizacijas.

A.A. Maj, Vaclovas Narbutas

Prieš kelis metus V. Narbutas buvo išvykęs į Ameriką ir Kanadą aplankyti savo artimųjų ir kariuomenės draugų. Kelias savaites prieš mirtį, nors jau ir negaludamas, jis man išsireiškė, kad didžiausias noras jam būtų dar kartą pamatyti jo karo draugus ir prietelius Amerikoje. Tačiau šis paskutinis jo noras jau jam neišsipildė.

Po gedulingų pamaldų, atlaikytų lietuvių bažnyčioje kun. P. Mortuzo, prie Lietuvos vėliava apdengto karsto garbės sargybą einant jo kolegoms ramovėnams, vainikuose ir gėlėse skęstantį karstą skaitlinga automobilių virtinė palydėjo į lietuviškąjį kapinių skyrių, kur paskutiniam poilsiui jis atsigulė šalia savo žmonos. Po religinių apeigų, atsisveikinimo žodžius tarė kun. P. Mortuzas, ramovėnų vardu — Adomas Laukaitis ir Lietuvių Klubu vardu — Pranas Nagys.

***

Adelaidėje, gavus reikiamus vyriausybės leidimus, įsikūrė taip gražai Mel-

bourne veikiančios lietuvių kooperatyvinės kredito draugijos 'Talka' skyrius. Šiam skyriui vadovauja trys gerai žinomi vietiniai lietuviai veikėjai: V. Neverauskas, V. Baltutis ir I. Lapšys. Šie žmonės pakaitomis kiekvieną sekmadienį budi Lietuvių Namuose, priimdami naujus narius ir duodami visus patarimus.

***

Adelaidėje įvyko jaunimo susirinkimas, kuriame dalyvavo ir visos Australijos jaunimo vadovas V. Juška. Susirinkimą atidarius apylinkės pirm. B. Mikužienei, susirinkimui pirmininkauti buvo pakviesta stud. L. Varnas ir sekretoriauti stud. L. Rupinskaitė. Platų pranešimą apie būsimąjį jaunimo kongresą P. Amerikoje padarė

SINAJAUS SUTARTIES KAINA...

(Atkelta iš 1 psl.)

Kissingeriui visai teisingai atrodė, kad Egiptui gavus Suez kanalą, visa byla jam pasidarė mažiau aktuali. Sekantis žingsnis būtų Abu Rudeis žibalo šaltinių atidavimas ir tolimesnis Izraelio pasitraukimas. Prieš tai Izraelis vartoja senus argumentus. Dabar jis turįs labai patogias Egipto sekimui pozicijas. Iš tikro, radaro stotys ir kiti sekimo įtaisymai Sinajaus dykumos aukštumuose leidžia Izraeliui žinoti ne tik kas darosi Suez kanalo srityje, bet ir Nilo deltoje. Tik tai žinodamas Izraelis visados gali išnaudoti savo aviacijos pranašumą. Nukėlus tas pozicijas toliau į pietryčius, Sinajaus aukštumos užstotų tą vaizdą radarui, o be jo Izraelis negalės jaustis labai saugus ir turės sutraukti Egipto fronte daugiau kariuomenės. Kariniai specialistai skaičiuoja, kad be tų radaro stočių Izraelis, apsisaugojimui nuo staigaus puolimo iš Vakarų, turėtų papildomai mobilizuoti dar vieną diviziją, t.y. per 13.000 karių, kas sudarytų didelę našumą ir taip silpnam Izraelio ūkiui.

Tai pagimdė naują mintį: o ką, jei tas I.F.F. (identification friend or foe) stotis palikti Egiptui perleidžiamoje teritorijoje, bet jų žydu igulas pakeisti amerikiečiais kad ir civiliais? Ta idėja, at-

tu su juo atsšveddami jo 20-ties metų kunigavimo sukaktį. Jau keli metai, kaip čia lietuviu kapelionu yra kun. J. Petrauskas. Į pagerbimo iškilmes susirinko kone visi Perth'o lietuviai. Po sveikinimo žodžio Apyl. v-bos pirmininkė J. Kuzmickienė išteikė jubiliatui Vilniaus Trijų Kryžių drožinį, kai be kitų dovanų, savąjį kunigą sveikino: V. Miliauskienė — tautinių šokių grupės vardu, B. Steckis — ramovėnų, A. Statkus — pabaltiečių, B. Žuromskis — savanorių ir E. Stankevičius — jauni mo.

***

Karalienės Žemės nemaža me Gympie mieste yra International Flag Gallery, kuri Lietuvių klubo paprašė, kad jiems prisiųstų dvi Lietuvos vėliavas ir į juostelę įrašytą Lietuvos Himną. Tai buvo mielai padaryta ir dabar šiame Šiaurės Australijos mieste kabės mūsų vėliavos ir skambės Lietuvos himnas.

***

Smarkiai garsėjantis modernių dainų dainininkas ir dainų kūrėjas Paul Smyth, kartu su kitais 100-tu artistų iš 12 tautų, dalyvavo Adelaidės Festivalio Teatre. Jis yra gimęs Cronwall, kaip plačiai parašė australų spauda, iš airių-lietuvių tėvų ir iki 12 metų gyveno Vokietijoje, Olandijoje, Ispanijoje, Jugoslavijoje, Anglijoje ir Airijoje. Pasisekimas Australijoje buvo labai geras.

rodo, leido atnaujinti Kissingerio važinėjimą tarp Cairo ir Jeruzalės. Jei dėl to bus susitarta, o tam yra didelių šansų, žodis dar priklausys JAV kongresui.

Po Vietnamo jis būtinai reikalingas. Ir nors jis sumažins prezidentūros galią užsienio politikoje, Fordas su juo ne tik sutinka, bet ir pageidauja. Kongresas turėtų priimti rezoliuciją, formaliai reiškančią JAV - bių — Izraelio saugumo garantiją, kuri dar paskelbtų Art. Rytų sienas nepažeidžiamom smurtu ir pažadėtų 'reikalingą apginklavimą' Izraeliui. (įskaitant ir ūkinę pagalbą, tas pažadas pirmais metais JAV-bėms atsieitų apie 2,9 milijonus dolerių). Dėl tos rezoliucijos bus nemažos diskusijos. Spėjama, kad ji greičiausiai galinti būti praplėsta Izraelio naudai, negu apkarpyta. Bet pirmiausia tam planui dar reikia gauti galutiną Cairo ir Jeruzalės vyriausybės sutikimą. Tam ten ir išvažiavo Kissingeris.

Kaip matome, toks susitarimas dar neišsprendžia visos problemos: kur palestiniečiai, Golano aukštuma pasienyje su Sirija ir pačios Jeruzalės statusas? Istorija tačiau moko, kad galima gyventi ir su neišspręstomis problemomis. Kiek metų mes laukėme Vilniaus?

KAS VALDO PORTUGALIJĄ?

(Atkelta iš 1 psl.)

dikalų ir nuosaikiųjų, kaip kad paskutinėmis savaitėmis'.

Tačiau ir komunistai netylėjo. Jie aplipino Lisabonos gatvių namų sienas plakatais, žadančiais 'kovoje su priešais sudaryti plieno sieną!'

Vienok visa Portugalija yra labai atsargi ir konservatyviška: iš krašo 9 milijonų gyventojų, virš 60% yra maži ūkininkai ir gilūs katalikai. Jie prisibijo, kad komunistai nusavins ne vien tik Bažnyčios turtą, bet taip pat ir visus juos suvarys į kolchozus. Ypač mažieji ūkininkai yra patys atspariausi ir jie teigia kad 'Lisabona dar nėra visa Portugalija'. Atseit, šie žodžiai turėtų būti žinomi ir trims generolams.

Pastarosiomis savaitėmis šiaurės Portugalijoje ne vienoje, bet keliolikoje mažesnių vietovių, nuosaikieji išvaikė komunistus ir sunaikino jų būstines. Taip pat buvo ir užmuštų. Valdovai Lisabonoje neprivalėtų užmiršti, kad 'žygis į Lisaboną 1926 m. taip pat prasidėjo šiaurėje. Gi po dviejų metų to žygio dalyvis prof. Antonio de Oliveira Salazaras valdė kraštą veik 50 metų.

Neretai atsitinka, kad reformatoriai, ar iš dešinės, ar iš kairės, užmiršta pasiskaityti savo pačių krašto naujausią istoriją ir ją pritaikyti pasikeitusiems gyvenimo sąlygoms.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
DIRVA
 P. O. BOX 03206
 CLEVELAND, OHIO 44103
 Tel. (216) 321-4751
 THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published twice a week, except weekly July 15th thru September 1st, by American Lithuanian Press Radio Ass'n. Viltis, Inc. Subscription per year \$13.00. Single copy 20 cents.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

NEJUČIOMIS PRISIPAŽINO

Vilniuje išikūręs 'Lietuvos komunistų partijos' centro komitetas' yra tas vyriausias okupanto satrapas, per kurį Maskva vykdo savo užmačias ir patvarkymus.

Ši okupacinė įstaiga yra tas centras, pro kurį Maskva kontroliuoja šalies gyvenimą ekonomiškai, idėjiniai ir politiniai. Su gausia importuotų kitataučių bei lietuvių kvilingų armija, Maskva ok. teritorijoje 'komunizma stato'.

Kad satrapui tarnaują kitataučiai bei kvilingai propagandistai žinotų ką, kaip, kada sakyti ir meluoti žmonėms, 'Lietuvos komunistų partijos' centro komitetas' leidžia propagandinį žurnaliuką lietuvių ir rusų kalbomis. Tai 'Laikas ir įvykiai'.

Šiame leidinyje stengiamasi mokyti propagandistus, juos treniruoti. Pateikiami dienų įvykiai, praeities datos — surišant juos su komunistinės dialektikos aiškinimais. Tokie 'Aiškinimai' sklidinai tiesos kraipinių, melo, prikimšti klaidinimais. Ir tai nėra nuostaba. Santvarka laikosi ant durtuvo ir melo.

Net Kisingerinė 'detente' yra sovietinio melo padarinys. Tos 'detentės' propagavimas, įtvirtinimas ir siekimas, yra ne amerikinės, bet sovietinės politikos integralinė dalis. Be detentės JAV gali gyventi ir klestėti ištisus dešimtmečius; Sovietinė Rusija sirtų ne dešimties metų neišgyvenusi.

Ypač įdomūs ir reikšmingi šios 'detentės' įtvirtinimo akivaizdoje propagandinės sovietinės spaudos prasitarimai nejučiomis, kurie visiškai nuneigia ankstesnius Maskvos melus apie 'socialinę revoliuciją' Lietuvoje; apie tos 'socialinės revoliucijos' rolę tariamam Lietuvos išjungimui ir Sovietų Rusijos sąstata.

'Laikas ir įvykiai' (Nr. 9) minėtinų istorinių datų sąrašė, kaip ir tinka laukti, mini birželio 15. Kaip žinome, tą dieną, prieš 35 metus, į suverenios Lietuvos teritoriją įsi-
 veržė sovietiniai tankai ir trijų šimtų tūkstančių sovietinė kariuomenė. Lietuva, ir Pabaltijys, buvo užversta sovietinės karo mašinerijos griūtimi. Tas faktas sovietų spaudoje, jų 'istorinėse' knygos, jų 'mokslo' šaltiniuose (pav. 'Bolšaja Sovenciklope-

dija), buvo nuslėptas. Visur figuravo akiplėšiškas melas esą, 'darbo liaudis' sukilo ir nuvertė buržuazinę santvarką! O tikrovėje — Birželio 15-toji buvo brutalus sovietinės armijos išiveržimas į suverenios valstybės teritoriją.

Po trisdešimt penkerių metų Maskva pajuto, kad tokia 'Lietuvos darbo liaudies' sukilimo versija mažina nuopelnus maskvinei iniciatyvai. Dar gi, gali įeiti į istoriją 'darbo liaudies' sukilimo versija. O ką tomis dienomis darė Maskva? — paklaus ateityje sovietiniai piliečiai. Maskva išidrasina puse lūpų prasitarti, ir šiais metais, pirmą kartą sovietinėje spaudoje matome, kad birželio 15-ji apibūdinta taip:

Darbo žmonių revoliucinio judėjimo ir TSRS pagalbos dėka nuversta buržuazinė Lietuvos vyriausybė.'

Šis prisipažinimas prie tarptautinio banditizmo nejučiomis turi būti pastebėtas ir prisipažinimo tekstas privalo būti įtrauktas į mūsų tvirtinimų bei protestų tekstus. Jeigu, sekant autentišką kompartijos leidinio tekstą, TSRS 'teikė pagalbą' nuversti Lietuvos vyriausybę, argi tai nėra kvalifikuotas nusikaltimas? Tai yra vienos valstybės intervencija į kitos valstybės tvarkymą. Tai yra tarptautinio banditizmo aktas. Juk po tais žodžiais 'TSRS pagalbos dėka' paslėpta militarinė okupacijos galia.

Tuo sovietiniu banditizmo precedentu einant, dabar matome tarptautinėje arenoje tiek kraujo, neteisės ir chaoso. Mat, kiekvienas jaučiasi galintis suteikti 'pagalbą' ir įkišti savo pirštus į kitos valstybės reikalus.

Sugalvoję 'revoliucinio judėjimo' mitą, sovietai ir teikė 'pagalbą' šiam mitui. Istorija ir statistika įrodo, kad visas prokomunistinis 'revoliucinis judėjimas' nesudarė tada nė vieno nuosimčio visų valstybės gyventojų!

Sovietinis melas nebūtų dar pilnas, jeigu tame pat melų leidinyje nebūtų pažymėta, kad 'naują santvarką' organizuojant tikrai tiek ir tepadaryta: 'pašalinta iš buržuazinės kariuomenės 17 generolų ir 33 karininkai!' Kur areštai, pilnos kalėjimų ka-

meros. Pats 'ministras' Gedvilas atidarė trėmimų siautuli — susimokęs su Paleckiu parašė pirmąjį užsienio reikalų ministerio Urbšio ištrėmimo aktą!

Grūdų badas...

(Atkelta iš 1 psl.)

dienų Tarptautinė kviečių tarība dar tebegalvojo, kad JAV šįmet turės rekordinį kviečių derlių. Bet 20 milijonų, kurias rusai gali norėti pirkti, yra daugiau negu 14 ar 15 milijonų tonų, o žemės ūkio departamentas neseniai yra paskaičiavęs, kad tik tiek ir nė daugiau tegali būti parduota, jei nenorima sujaukti JAV vidaus rinkos tiekimo. O ir tai jau būtų pavojingai arti tų 19 milijonų tonų, kuriuos buvo pirktos iš JAV 1972 metais.

Tada Rusija ir Kinija pirkė grūdus tokiu metu, kai kainos buvo žemos, bet dar prieš paaiškėjant, kad tarptautiniu mastu būta skurdžiausios. Maisto atsargos, kurios anuomet buvo išsemtos, dar nėra atstatytos. Pasaulinėje rinkoje pakilusios grūdų kainos po to, kai komunistai apsipirko, suvaidino žymų vaidmenį, kad pasaulį apėmė infliacija. Ji skaudžiai palietė ūkiškai atsilikusius kraštus.

Kad rusams šįmet reikia pirkti grūdų, iš dalies, aišku, kaltas klimatas. Tačiau tai nėra visa istorija. Sudėtinga ir nelogiška maisto primokėjimo kombinacija ir kolektyvinio ūkininkavimo sistemos nelankstumas, galimas dalykas, yra aiškintina, kaip pagrindinė priežastis, kodėl Rusija vis taip pakartotinai išleidžia apie 5 procentus visų krašto pajamų — vakarietiškas standartais tai yra kvaitulį keliančios sumos. Subsidijos moka mos, kaip pašaliečiui atrodo, visai neracionaliu pagrindu. Kolektyvinės farmos gali daugiau paimti parduodamos savo grūdus valstybei, negu sušerdamos juos savo gyvuliams. Daug geriau apsimoka galvijus šerti pigiais subsidijuotais grūdais, vėl atperkama iš valstybės, arba net duona.

Kai dėl kolektyvinių farmų, tai net ir sovietiniai laikraščiai spausdinasi pasakojimų apie tikrą potvynį instrukcijų ir anketų, gaunamų iš centrinės valdžios, kurios net įtemptu derliaus nuėmimo metu atima daug laiko iš vadovaujančių darbuotojų. O bandymus suskaldyti tą kolektyvinę sistemą į mažas dirbančiųjų grupes, kurioms būtų apmokama pagal pasiektuosius rezultatus, sovietinė valdžia pakartotinai atmetė. Kol rusų žemės ūkis nebus drastiškai iš pagrindų perorganizuotas, tol vis iškilis galimybės, kas pastarųjų metų nesėkmės ir toliau kartosis. Kai rusai darosi turtingesni, tai jie panorės jau valgyti daugiau mėsos. Kai Trečiasis pasaulio valstybių blokas atsigaus nuo alyvos kainų pakėlimo, tai ten padidės grūdų poreikis. Jeigu dabartinės

Šis bei tas

Skirpstas

• *Artėja ruduo, mokyklose darbas. Prie visų tautinių rūpesčių mūsų gausiuose veiklos baruose ir organizacijų įvairybėje, maždaug pirmoje vietoje stovi reikalas: siųsti savą jaunimą į lietuviškas mokyklas. Mažiesiems yra lit. mokyklos kone visose apstesnėse kolonijose. Bet ypač paskui staigiai atitrūksta nuo savos bendrijos vyresnieji. Tad verta jiems kaip tik daugiau dėmesio kreipti. Chicagoje Pedagoginis Lituanistikos Institutas — vienintelė to kia puiki mokykla savam jaunimui, kuri laukia kandidatų. O labai kompetetinga, nuoširdžių idealistų vadovaujama. Ypač iš tolimesnių vietovių patogu užsirašyti į to instituto Neakivaizdinį skyrių. Tėvai, globėjai, kaimynai, paraginkite atžalyną, kad pasinaudotų tokia proga! Juk dideli dvasinį turtą išigyts tie, kurie ten semsis žinių. Turės nemažo džiaugsmo, giliau pažinę savo tautos kultūrinius lobius.*

• *Antras neįkainojamai brangus lietuviybės židinys — Vasario 16 gimnazija Vokietijoje. Jos vertė gerai žinoma. Tik apsileidžiame tą židinį stipriau remti, jo gyvybę įvertinti. Nevienas tėvų Amerikoje gailisi po laiko, kad savo vaiko nenusiuntė į taip patikimą ir lietuvišką mokslo bei lavinimo įstaigą, kai Amerikos didmiestyje jaunuolis lengvai pateko blogon įtakon, kitas apgailėtinai nuslydo, o nei tragiškų nelaimių patyrė. Ypač kad Vasario 16 gimnazijos mokslas ir išlaikymas taip nebrangus, o aplinkuma ir auklėjimas — daug aukščiau stovi. Jaunuoliams tautinė ir moralinė nauda didžiulė. Dar ne vėlu, siųskite vaikus, paauklusite į tą židinį, kuris yra mums visiems svetur garbė ir pasididžiavimas. Tai konkrečiausias lietuviybės šaltinis.*

• *Prieš jaunimo kongresą jaunimui pas mus ypatingai subruzdus, iš jų pusės pasigirdo balsų, net priekaištų vyresniesiems, kad permaža gavę žinių apie savo tautos dabarties degančius reikalus bei organizuotas pastangas kovoti dėl Lietuvos laisvės. Dūris nukrypo į lituanistines mokyklas, girdi, ten plačiai dėstoma senovė, karai ir kunigaikščiai, o šiandienos būklė — svetima prieš pauda ir laisvų lietuvių intensyvi politinė veikla — tik prabėgom paliečiama. Net nepriklausomybės 20-metis negana ryškiai nušviečiamas, to laisvės tarpsnio gerovė nepakankamai išaiškinama. O juk jaunuoliui būtina jautriai išsąmoninti, kas yra tautinės valstybės teigiamumas — kas svetimos letenos valdžia; kas yra laisvė ir kuo ji skiriasi nuo rusiško imperializmo, dabar prislėgusio tėvynė.*

• *Tiesa, kai kas pasiūkio įvesti specialias paskaitas — pamokas apie laisvame pasaulyje veikiančią L. Bendruomenę. Tačiau vargu, ar tuo būdu būtų tikslas pasiektas. Jauno, nesubrendusio amžiaus protui, kaip moksleiviams teorinės paskaitos mažiausia daro išpūdzio, net atgraso nuoboduliu, nedaug įtaigos tepalieka. Jiems reikia vaizdo, žmogiškos tikrovės paveiklo, grakštaus kūrybinio žodžio, kad smigtų vidun ir pajudintų jausmo pulsą, paakstintų valios jėgas. Tik taip dabartinė skaudi Lietuvos realybė visu ryškumu stotų prieš jaunuolio akis ir taptu jam esmingiau pajaučiama, jo asmenybės reikšminga dalis. Tik taip jam paaiškėtų, koks skirtumas čionykštės lituanistinės mokyklos laisvėje ir — bolševikų gnaužiamos tėvynėje? Kas teigiamo ir ypač brangintino yra čia mūsų stovyklose ir ko trūksta teisingam lietuviškam auklėjimui ten, partijos rėmais apribotoje ir dogmatiškai indoktrinuotoje pionierių stovykloje? O būti na kiekvienam moksleiviui mūsų mokyklose suteikti nuovoką, jog tik laisvėje tikros vertybės (tautybė, religija, žmoniškumas) klesti ir jaunąs žmogus gali bręsti nesužalotos dvasios, o bolševikų nelaisvėje iš mažens žinios iškreiptos, apribotos. O ypač — ten skiepijamas šališkas požiūris į visąką; be to, ugdomas pataikavimas, veidmainavimas, baimė kalbėti tiesą. Ten uždrausta ir paminėti tautinę laisvę arba buvusią mūsų gražią nepriklausomybę; ten nevalia skaityti laisvą spaudą. Įsakyta nuolat girti rusų darbus ir žmones, o savąją tautą mylėti — laiko ma 'nesveiku nacionalizmu', gėdingu dalyku, nepritinkamu doram žmogui. Todėl mes visi aliai vienas, laisvėje gyvendami, privalome vesti kovą prieš toki savo brolių ir sesių tėvynėje nužmoginimą ir dvasinį žlugdymą. Todėl čia tautiečiai telkiasi draugėn ir remia bendrines savo organizacijas, kaip politinės — ALTA ir VLIKAS, taip ir L. Bendruomenė, kuri buria draugėn saviškius ir padeda ugdytis sąmoningumą bei kultūrą, irgi organizuoja švietimą jaunajai kartai. Visa šitai būtina įdiegti jaunimui. O svarbusis kalusimas: kaip to pasiekti? Visai aišku, jog tų esminių siekimų kone visa galia yra visų pirma lituanistinių mokyklų programose ir mokslo priemonėse. Todėl šiam klausimui išspręsti reikia kaip tik tais dalykais daugiau pasidomėti, viešai panagrinti.*

maisto krizės kartotusi — Jungtinių Valstybių malonės, — Sov. Sąjunga privalo rasti geresnių būdų savo žeką daro priklausomą nuo mūsų ūkiui organizuoti.

DR. ANTANAS BUTKUS

Išpūdžių nuotrupos iš JAV LB Tarybos sesijos Clevelande

(Išpūdžiai buvo gauti dar liepos mėnesio pradžioje, bet dėl įvykusio Dirvoje gaisro tik dabar gali būti spausdinami)

Pirmą kartą LB Tarybos sesijoje dalyvavau ne kaip jos narys, bet tik stebėtojas. Tiesa, turėjau ir Dirvos redaktoriaus kvietimą išpūdžiais pasidalinti su gerb. skaitytojais. Sesija turėjo įvykti savaitę prieš. Taip bent skelbė laikraščiuose. Tad ir savo laiką buvau susiorganizavęs taip, kad galėčiau bent didesnę šios sesijos darbų dalį stebėti. Sesijos laiką pakeitus, mano planai aukštyne kojom apsvirtė ir tegalėjau vos prabėgomis šios sesijos darbais pasijdomauti.

Šeštadienį girdėjau Krašto valdybos pranešimus. Didžioji jų dalis buvo atspausdinta ir išdalinta. Dalį jų gavau ir aš, deja, jų po ranka neturiu, nes šias nuotrupas rašau Atlanto pakraštyje. Jau keletas savaitių prabėgo nuo Tarybos sesijos Clevelande. Daug pašalinių asmeninių bei su profesija susijusių įvykių. Monotoniskai raminantis ir drauge išdidžiai galingas Atlantas su berybiu choriizontu, nusidriekiančiu Lietuvos linkui, karšta saulė ir girgždantis smėlis, didžia dalimi išblukino sesijos išpūdžių. Gal ir gerai, nes jeigu apie juos būčiau rašęs lėktuve į Bostoną, pakeliui į Gordon Research konferenciją, tai gal vietoj rašalo, kraujas iš punksnos būtų išsisunkęs... Iš tiesų, smarki buvo ta sekmadienio rytmečio sesija, kada JAV LB Tarybos nariai ruošėsi priimti nutarimus. Man, prašalaičiui, savanoriškai nuo bendruomeninio darbo atsargon pasitraukus, (pagal žmoną — "smart" — buvo tas mano laisvanoriškas pasitraukimas atsargon, o gal daugiau tikslus pramatymas, kad "frontininkai" vistiek nebūtų leide išrinkti...), ta sekmadienio sesija panašėjo daugiau į teismą, kažkur Hillbilly kalnuose. Šios diskusijos panašėjo į hibilicijų policininko teismą, kuris ne tik išpylė naminės raugą ir išdraskė vamzdelius, bet dargi ruošėsi fabrikantus "cypen" uždaryti...

Pagalvosite, kad per daug saulės karštam smėlyje besivolioldamas prisigėriau, kad LB Tarybos sesiją su hibilicijų teismu pradėjau lyginti. O aš, Atlanto bangose atsišaldęs ir ranką prie širdies prisidėjęs, drįsčiau pakartotinai tvirtinti, kad mane dar ir šiandien šurpas ima prisiminus anas sesijos metu pakartotinai rūsčius, smerkiančius, pilnus kartelio žodžius brolio

lietuvio adresu ištartus, apkalbintiems net progos pasiaiškinti nesudarius...

Sesijos darbų aprašymą jau matėme Dirvoje. Aš, kaip minėjau, vos du šios sesijos posėdžius stebėjau. Valdybos narių pranešimai buvo faktiški ir kondensuoti. Jeigu jie dar LB dabartiniam "oficioze" neišspausdinti, tai tikriausiai bus. Kas norės — pasiskaitysite.

Iš pranešimų matėsi, kad per pastaruosius metus atlikta eilė darbų — darbėlių. Deja, atmintyje išliko aiškus sugrupavimas ir pasiskirstymas į "mes ir jie". O kas tie "jie", tai pagal prezidiumo pirm. pareiškimą mes gerai žinome. Tik man taip ir liko neaišku, ką dabartiniai LB valdytojai supranta "mes"?!

Visuomeninių reikalų vicepirm. pranešimas susilaukė daugiausia dėmesio ir diskusijų. Jo aiškinimus papildė krašto valdybos pirmininkai. Juose išryškėjo Simo Kudirkos šeimai bilietų parupinimo klausimas, "mūsų" jaunimo pradėta JAV Kongresui laišku akcija, kurią, sakėsi, jokių būdu "kitiems" neužleisiam. Dėl to "kieto" nusistatymo susilaukta keletas pagrįstų priekaištų. Tarpe jų J. J. iš Chicagos priminė, kad LB Taryboje buvo nutarta tiesioginiai įsivelti į "politinę" veiklą tik tokiais darbais, kurių joks veiksnys nedirba. Atseit, buvo pasižadėta jokių darbų nedublikuoti ir su jokių veiksmu nerungtypianti. Į šiuos taiklius paklausimus buvo garsiai ir autoritetyviai atsakyta: "Mūsų jaunimas tą akciją pradėjo ir aš jos niekam neužleisiu"... Še tau boba jau ir po Devintinio ir po visų iškilmingų pažadų, tos pačios Tarybos dar taip neseniai "iškeptų" garbingų nutarimų paragrafuose.

Ne tik ausį, bet jau ir dantį pradėjo griežti išgirdus V. V. nedviprasmią pareiškimą, kad: "ALTas tai

tik senelių prieglauda". Šis išpuolis man priminė kito Tarybos nario šuktelėjimą Chicagoje, kad "ALTą mes greit palaidosime". Tiesa, dėl ano žymaus bendruomeninkų vado pareiškimo buvo lyg ir užsiginta, bent viešai. Gi V. V. pareiškimą Taryboš sesijos metu palydėjo pasigardžiuojantis kikenimas kelių jam pritariančių bendraminčių. Prezidiumas į tą "eilinį" pareiškimą net nereagavo. Susidaro įspūdis, kad anti-ALTiška veikla LB Taryboje iš už po postalės perėjo į viešumą! Jeigu tarporganizacinėje veikloje susitarimo rezultatų nesimato tai be abejonės padaryta negirdėtina pažanga kovos fronte ir tos kovos fronto taktikoje...

Nebeatsimenu kurio Valdybos nario pranešime buvo atskleistas dar vienas rekordas: LB Garbės Teismo veikla. Jokia kita valdyba negalėtų pasigirti, kad jos kadencijos metu būtų buvę tiek daug teismo sprendimų. Negana to, iš pranešime paaiškėjo, kad čikagiškiui V. K. paprašius garbės teismas iš naujo persvarstė Chicagos LB bylą. Teisiniuose reikaluose mano "gaspadoriška" nuovoka taip ir liko neaišku, kad vieno asmens pareiškimo — prašymo pakaktų teismo sprendimui iš naujo persvarstyti. Tas greičiausia atsitiko dėl to, kad garbingo teismo sąstatas buvo kaitaliojamas net keletą kartų. Tikriausia, jo dauguma vienu, kad ir trumpu momentu buvo labai palanki Chicagos įtakingo bendruomeninko V. K. norams, tad ėmė ir paklausė jo asmeninio įgeidžio. Svarbiausia, iškepė naują, dėl V. K. daug palankesnę sprendimą.

Jeigu šioje vietoje gerb. skaitytojas vėl pagalvotų, jog rašau vasaros saulės karščio pagautas — drįstu nuolankiai paneigti ir "nevierną Tamošių" pakviesti

pasiskaityti minėto Valdybos nario pranešimo šioje išskirtinai įdomioje Clevelando sesijoje.

O dabar sugrįžkime prie sekmadienio posėdžio, kuomet buvo svarstomi komisijų pasiūlytieji nutarimai ir aš juos šių nuotrupų pradžioje neva juokais hillbillišku teismu pavadinau. Nutarimų projekto po ranka neturiu. Jų dar ir spaudoje nemačiau. Tiesa, prie Atlanto paštas vėluoja ir lietuviškus laikraščius atneša glėbiais. Dažnai penktadienį atneša anksčiau, negu tos pačios savaitės trečiadienio numerį.

Tarybos nutarimus Draugo vedamasis jau pavadino "kietais", o Naujienos, komentuodamos Draugą dar du ar tris naujus epelitus šių nutarimų sąskaiton pridėjo. Man šie nutarimai ir ta nuotaika Tarybos sesijoje Clevelande vis tiek labiau primena teismą Hillbillių kalnuose. Iš jo ir pasišaipyti būtų smagu, jei kalbėtume apie linksmus, ar bent bereikšmius dalykus. O dabar ašarą ir tą, jai dar neiškritis, surus Atlanto vanduo nubraukia. Greičiausia ir tas aktyviųjų bendruomeninkų sukeltas triukšmas Clevelande paliks be pėdsakų kaip žingsniai smėlyje...

Priimtoji LB Tarybos rezoliucija net Lietuvių char-

tos "įgaliojimu", ar jos "įpareigojimu" smerkia. Dėl to ir kilo Tarybos narių tarpe erzelys. Smerkia ką? Vieni siūlė smerkti organizacijas, kiti smerkti asmenis. Dar kiti, kantrybės pritrūkę, šaukė, kad jiems vistiek — asmenis ar organizacijas — svarbu, kad būtų aiškiai pasisakyta, jog Lietuvių chartos vardu ir jos įgaliojimu smerkiama. Vėl kiti skundėsi, jog esą pavargę. Sakė laikas užbaigti (ką užbaigti — nepasakė ar tai iš nuovargio ar iš nesugebėjimo suformuoti ką užbaigti). Sakėsi: "Laikas atėjo nukirsti nudžiuvusias šakas".

Bethany Beach,
Delaware

(Pabaiga kitame numery)

OPENINGS IN A MEAT PACKING PLANT PORK OPERATION MEAT PACKING SUPERVISOR

Currently seeking 2 well qualified individuals to fill openings in a pork killing and a pork rendering (edible and inedible) operation.

PROVISION MAN ALL AROUND QUALIFIED MAINTENANCE MEN

Individuals applying for positions must be experienced and capable for handling all phases of their respective area. We offer good fringe benefits, top wages and opportunity for advancement. Write or call Superintendent's office.

(712) 263-5002

FARMLAND FOOD INC.
Box 403

Denison, Iowa 51442

(54-56)

TAUPLYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

- 7 1/4% — 6 metų su \$1,000, minimum.
- 7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
- 6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
- 6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĒLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama suma.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.C.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juokas Gribauskas, vedėjas

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Balys Gražulis "A LITHUANIAN BIBLIOGRAPHY"

Mano pažintis su keturvėjininkais

DR. JONAS BALYS

(3)

KAZYS BINKIS

Keturių Vėjų vadą Kazį Binkį į kapines panešėjau. Deja, mane K. Binkiui poetas Jonas Graičiūnas pristatė tik prieš pat jo mirtį. Nuėję aplankyti radome jį svečiais jau nebesidominti. Vos pakėlė suglebusią ranką pasisveikinti. Dar kažką J. Graičiūnui sakė, bet taip lėtai, tylutėliai, kad nesupratau ką jis kalba. Po poros minučių, nuotaikos ir nuojautos prisilėgti, išėjome. Už kelių dienų, 1942 m. balandžio 27 d., Kazys Binkis mirė.

Jo laidoti suėjo minios jo draugų, kultūrininkų ir gerbėjų. Mums su J. Graičiūnu prie karsto prasiveržus, jis mane ragino ir stūmė:

— Lysk, pakišk petį po karstu. Labai svarbu bus prisiminti, kad Binkį į kapines nešė!

Nešėjai dažnai keitėsi, tai ir mudviem atsirado proga panešėti.

Į lijkos smėlyje, kad K. Binkis liko sėdėti, kad K. Binkis dar gyva suspėjau pamatyti ir jį amžinybėn palydėjau.

Neužmirštu tų laidotuvių. Iki tol girdėjau kapinėse kalbant tik kunigą. O čia kalbėtojai drožia net Dievo vardo neminėdami. Ypatinę išpūdį padarė paskutiniu kalbėjęs Antanas Miškinis, kai jis, palipęs ant kapo smėlio krūvos, kalbą baigdamas K. Binkio posmą išrėkė:

— Ei vija kanapija!
Mūs palaimintoj šalyje
Kas nuvyto, vėl atgyja!

Ir nuo tų žodžių rūškano-ta, rudeninė pavasario diena lyg prašvito, krūtinėje palengvėjo.

ANTANAS RIMYDIS

Antaną Rimydį sutikdavau 'Okininko Patarėjo' redakcijoje, kai jam savo rašini nunešdavau. Kai kada prie jo staliuko Konrado kavinėje prisėsdavau. Visada kalbėjo tyliai, švelniai ir ramiai. O prisimenu jį dėl dviejų dalykų. Kai Vokietijoje išėjo mano novelių rinkinys 'Brydė Rugiuose', bičiulis Juozas Krūminas man parašė laišką iš ligoninės, kur jis tada su A. Rimydziumi gulėjo. 'Antanas Rimydis daug gražių žodžių apie tavo noveles pasakė', rašė J. Krūminas. Tas sakiny mane labiau pražiuogino, negu kuri recenzija.

Bet labiausiai jį menu dėl vieno jo poezijos posmo. Antanas Miškinis kartą atkreipė mano dėmesį: Išiklausyk, Gražuliuk, į šias Antano Ri-

mydžio eiles, tai gryniausia poezija. Šio posmo, poetinio vaizdo platumu ir nuotaikos subtilumu, dar nepralenkė joks mūsų poetas:

— Žemaičiai anksti iš ryto
kelia.
Anksčiausia visam pasauliui
Pirma pagirdo bėrą žirgelį
Paskui prikelia Lietuvos
saulę.

Balsą padrebindamas deklamavo A. Miškinis. Išijaučiau ir tebetikiu, jog šis posmas vis dar nepralenkta.

JUOZAS ŽENGE-ŽLABYS

Juozas Žengė-Žlabys vokiečių okupacijos metais dirbo 'Ateities' redakcijoje. Tytus, kruopštus žmogus. Tuo metu rašė savotiškus archeologijos ar tai kultūros istorijos straipsnius. Atsimenu vieną apie kažkokį ceremonijų karda. Bendradarbiai redakcijoje dėl to iš jo pasiūlydavo, todėl jis nemėgo jų spausdinti, o atnešdavo man į radiofoną. Mums originalios medžiagos trūko, tai mie lai jo darbus skaitydavom per radiją. Tik jo rankraštį iškaityti buvo tikras vargas. Mašininkės niršdavo jo netvarkingą dantiraštį šifruodamos. Kartais, jis ilgėliau pasėdėdavo. Pasikalbėdavom. Vis mėgau jį paerzinti:

— Jei ne aš, tai generolu būtum buvęs, — ignybdavau.
— Taigi, taigi ... — draugiškai kikendavo J. Žlabys.
J. Žlabys, gusarų pulko karininkas, už dalyvavimą voldemarininkų sukilime 1934

metais buvo nuteistas, pažemintas į eilinius ir paleistas iš kariuomenės. O aš, jaunas kareivis, tada buvau sukilimo malšintojų pusėje.

A. Miškinis pasakoja Žlabį buvus paldienininkų pažiba. Buvęs trunkus, ateidavęs jis į subuvimus uniformotas, su išblizgintais 'čebatėliais' ir vis, vikriai besisukinėdamas, į aulus stekliu mušdavęs. Dabar gi buvo toks draugiškas, kuklus, ramutėlis ir net kiek apšepęs. Ir tai visai nesiderino su Juozo Žengės pagarėjusio soneto žodžiais:

— Ir mano dalgio rankavėtas
Suspaustas svažos ir
kietas!

JUOZAS TYSLIAVA

Juozo Tysliavos nesutikau, bet teko jo 'Vienybėje' kurį laiką darniai bendradarbiauti. Gėrėjaisi kai kuriais jo eilėraščiais. Tačiau mano mintyje jis laikosi daugiausia dėl dar jaunystėje skaitytos satyros. Prisimenu Rakšties 'Rakštyse' skaitytą tokį posmą:

Yra valstybė Lietuva,
Yra poetas Tysliava.
Maža valstybė Lietuva —
Didokas vyras Tysliava!

Taip tyčiojosi iš J. Tysliavos satyrininkas, kad Lietuva jam liko per maža.

SALYS ŠEMERYS

Salio Šemerio net iš tolo nemačiau. O jis toks artimas, nes kai man kas prikiša, kodėl neišleidžiu knygos, (Nukelta į 6 psl.)

Mes esame ipratę girdėti nusiskundimus, kad šio ar to mums labai trūksta, šis ar tas reikalinga padaryti, tačiau nėra kas dirba, trūksta lėšų ir t.t. Todėl malonu yra susilaukti netikėtumą, kad štai kas nors vertingo tapo padaryta. Tokį malonų netikėtumą mums suteikė didelis Adomo ir Filomenos Kantautų darbas: A LITHUANIAN BIBLIOGRAPHY. Tai stambi xxxix, 725 p. knyga, kurią išleido The University of Alberta Press, 1975 metais. Joje yra įtrauktos didesnės Kanados ir Amerikos bibliotekos, turinčios lietuviškų knygų ir žurnalų fondus, arba knygų įvairiomis kalbomis apie Lietuvą.

Pagal bibliotekų simboliu tuoju galima matyti, kur kokia knyga ar žurnalas galima rasti. O jeigu jų nėra Amerikos bibliotekose, tai kai kuriais atvejais svarbesniems veikalams yra nurodytos kai kurios Vak. Europos bibliotekos, kaip Institut fuer Weltwirtschaft Kielio mieste, Vak. Vokietijoje, turintis didelį rinkinį apie Baltijos kraštus. Platūs autorių ir knygų antraščių sąrašai veikalų gale lengvai padeda nustatyti, ar ta knyga yra Amerikoje ir kurioje bibliotekoje. Ne tik gale, bet ir daugelis straipsnių periodikoje pateko į šią bibliografiją.

Kaip ta knyga atsirado? Autoriai aplankė 46 bibliotekas ir nufotografavo lietuviškų knygų katalogo korteles. Dar 63 bibliotekos atsakė laiškais ir atsiuntė sąrašus, kokias lietuviškas knygas jos turi. Labai svarbu, kad autoriai aplankė lietuviškas bibliotekas ir muziejus, ir su-

registravo jų gausius ir retus rinkinius, kurių neturi viešosios bibliotekos. Jie ap-lankė: ALKA muziejaus ir vienuolyno rinkinius Putname, Conn., Balzeko muziejų, Kazimieriečių ir Lietuvių jėzuitų bibliotekas, Lietuvių muzikologijos archyvą (jie visi Chicagoje) ir Marijonų biblioteką Thompsonsone. Tik neaišku, ar panaudojo didelę Pasaulio lietuvių archyvo biblioteką Chicagoje ir Pranciškonų rinkinius Brooklyne ir Kennebunkporte, Me. — jie turi didelių knygų rinkinius, tik gaila, kad jie nėra tinkamai sutvarkyti naudojimui. Dabar iš šios bibliografijos galime sužinoti, kur galima rasti tokius žurnalus, kaip 'Akademikas', 'Naujoji Romuva', 'Vairas' ar 'Židinys' ir kokius jų numerius ten turi (šie žurnalai nėra užregistruoti 'Union List of Serials', 5 t., kur visi bibliotekininkai pirmiausia ieško).

Viso yra 10,168 knygų ir straipsnių antraštės, suskirstytos į 13 skyrių. Bibliografinė klasifikacija visados yra nelengvas dalykas, ypat jei smulkmeniškiau daromi įvairūs poskyriai. Tad ir čia pasitaiko netikslumų. Prie liaudies pasakų klaidingai priskirti individualių autorių kūriniai: 6764 (Krėvės), 6806 (Vaičiulaičio), 6812-6816 (Wiecherto), 6819-20 (Žekėvičiaus). Žinoma, tik iš antraščių sunku buvo nuspręsti kas ten yra, nežinant autorius ar knygos, kai pažymėta prie antraštės 'pasakų rinkinys' arba 'Litauische Geschichte'. Baladės yra liaudies dainos, todėl jas negėrai buvo dėti į pasakojamosios tautosakos skyrelį, kaip atsitiko su 6719, 6754, 6811. Be to, patarlėm ir mįslėm reikėjo duoti atskirą skyrelį, bet nejungti jų su pasakomis ir padavimais.

Dažnai atsitinka, kad tą pačią knygą skirtingos bibliotekos skirtingai sukataloguoja: vienos pagal antraštę, kitos pagal instituciją, kuri knygą išleido ir pan. Todėl ta pati knyga kartais buvo įdėta keliose vietose, tarsi tai būtų skirtingi leidiniai, nors vis ta pati knyga, pav. 93=105, 94=100, 104=128, 6640=6710, 6713=6718.

Serijoms, kurios turi aiškiai išsiskiriantį pavadinimą nėra reikalo prieky žymėti jas leidžiančią įstaigą, pvz. dėl antraštės Bibliotekininkystė ir Bibliografija užtek-tų santrumpos BB, todėl be reikalo daroma ilga santrumpa — LTRMACBBB, kuri dar reiškia Lietuvos TSR Mokslų akademija, Centrinė biblioteka ... Daugelio serijinių leidinių jau yra daugiau

(Nukelta į 6 psl.)

Odininkai prie Nemuno. Gardino miesto detalė iš Brauno ir Hogenbergo 1574 m. atlaso.

Mano pažintis su keturvėjininkais...

(Atkelta iš 5 psl.)

išdidžiai atsakau S. Šemerio eilėmis:

— Ir
Kai po tūkstančio metų
Mano kapą,
Kaip Tutankamono,
Atidarys,
Paskaitys ir pasakys —
Parašė Salys Šemerys.

DEJA, DAILININKAI

Kai kieme po medžių sėdėdamas skaičiau B. Railos 'Paguodos' skyrelį 'Kolorito eksplozijos žavingumo burtai', tai taip kvatojau, jog aprišęs būkštavau ar nepamanyš kaimynai, kad išprotėjau. Tokią kandžią satyrą re tai kada beužtinki. O ir pasimokyti yra ko — kaip rašyti linksmi rimtą straipsnį ir kaip nereikia meno parodų recenzuoti. Be to, kas yra menas ir kaip jį suprasti.

Gi skyrius, 'Deja, Adomas Galdikas', sukėlė linksmų prisiminimų ir privertė dar kartą susimąstyti apie dailininkų ir žurnalistų santykius. Ten B. Raila pasakoja apie jo ginčą, derybas su dailininku Adomu Galdiku. Besikeičiant nuomonėmis A. Galdikas taip smogė:

— Tu žurnalistas, tai tavo pareiga rašyti. Mes kūrėjai, kada kuriam, tai irgi už dyką. Iš anksto nieko nežinom, kaip bus. Mes tautai atiduodam savo kūrybą, o jūs žurnalistai turit apie tai rašyti, tai jūsų pareiga, jūs parmazonai, gyvatės, šėtonai...

Manau, kad ir B. Raila nemano, kad A. Galdikas taip kalbėdamas buvo originalus, ar vienintėlis taip galvojęs dailininkas. Man teko būti viename priešparodiniame dailininkų subuvime 1944 m. pavasarį, Lietuvos Dailininkų S-gos pirmininko Adalberto Staneikos bute. Po pirmininko S. Staneikos kalbos, kurioje jis sukviestus žurnalistus prašė parodą pagarsinti, pakilo dail. V.K. Jonynas. Ir ėmė griausmingai šaukti, kad jam buvo gėda klausyti pirmininko kalbos. Girdi, nėra ko dailininkams prieš žurnalistus klupčioti, kad jie rašytų. Dailininkai neša iškėlę meno vėliavą, o žurnalistai tik veikiasi iš paskos. Jie rašys ir neprašomi, nes tai jų pareiga. Ir jei ne dailininkai, tai jie neturėtų apie ką rašyti, o kitas gal net ir badu nustiptų. Šitaip ar panašiais žodžiais pašūkavęs V.K. Jonynas suriko 'Ergo' ir trenkė durimis išėjo.

Ir kai A. Staneika su žmona, paraudę iš gėdos, puolė dailininkų svečius žurnalistus atsiprašinėti, dauguma dailininkų V.K. Jonynui smarkiai plojo. Dabar stebiuosi, kad šalia manęs sėdėjęs A. Galdikas neplojo, o atleidžiai šypsojosi. Gi Juozui Keliuočiu dėl įžeidimo protestuojant, pritariamai galva linkčiojo.

B. Raila sako A. Galdiką buvus cholericu, keikūnu, mėgstančiu pasiginčyti. Ir B. Raila mano, kad Paryžiu-

je po karo gyvendamas A. Galdikas aprimo, sušvelnėjo. O man atrodo, kad jau tą dieną jis buvo kitoks. Tuoj po kalbų priėjo prie mūsų dail. Leonardas Kazokas ir ėmė A. Galdiką gėdinti, kam jis priėmęs iš vokiečių profesoriaus titulą (1943 m. rudenį A. Galdikui suėjo 50 metų amžiaus ir ta proga jis buvo pakeltas į profesorius). Liepė keltis ir viešai pasakyti, ką tokio ypatingo yra nupiešęs, kad būtų profesoriaus vardo vertas. A. Galdikui nesikeliant, L. Kazokas, garsiai A. Galdiką koliodamas, užsimojo jam kirsti į veidą. Aš nutvėriau jam už rankos, kažkas griebė iš užpakalio, vos jį keliese beišlaikėm. L. Kazokas veržėsi mušti, reikavo, Staneikienė šaukė: 'Gelbėkit Galdiką!' Visi sukruto, tik A. Galdikas per visą sąmyšį išliko ramutėlis — neištarė nei žodžio, bet atrodė nei išsigandęs, nei supykęs. Tartum net nebūtų matęs nei girdėjęs. Tai toks susivaldęs, malonus, ramus A. Galdikas man ir išliko. Prisiminęs tą įvykį vis to stoikiškumo A. Galdikui pavydėjau. Dabar galvoju, kad gal tas tik ką gautas, profesoriaus titulus suteikė jam to orumo ir rimties, davė pradžia būdo pasikeitimui.

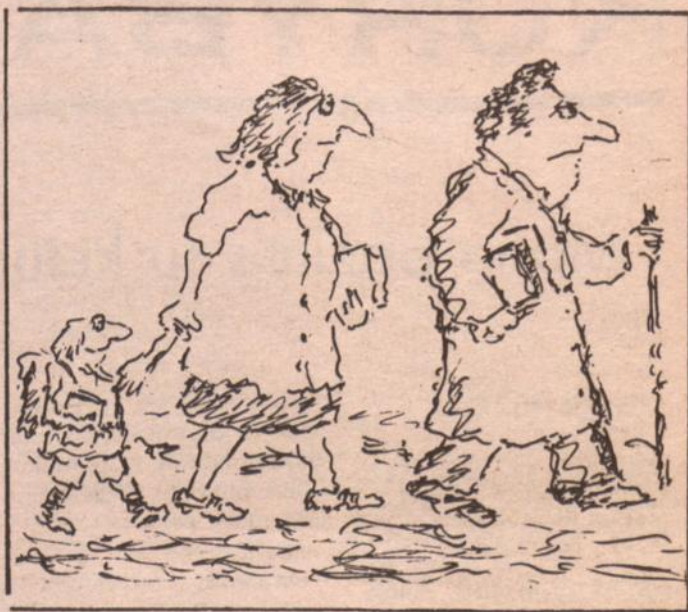
Grįžtant prie dailininkų ir žurnalistų santykių sakyčiau jog, aplamai, dailininkai bendrų parodų aprašymus nelabai mėgsta. Bent toks išpūdis man susidarė iš pasikalbėjimų su dailininkais anais laikais Lietuvoje. Gi į rašančius žiūrėdavo su neslepama panieka, kaip nieko neišmanančius. Va, jeigu apie jį vieną rašysi, tai gerai. Tu ir išmanai, ir nekvailas. Rašyk ir apie parodą, bet tik jį vieną iškelk. Gink Dieve kitų nepagirk! Jį kad ir andšakių kilstelėsi, tai tvarkoj!

Ar tų santykių pobūdis pasikeitė dabar ir ar jaunesnieji dailininkai jau taip negalvoja ir taip nepavyduliauja, aš neturiu jokių davinių.

Tai tokie prisiminimai ir tokios mintys apniko mane B. Railos Paguodas beskaitant. Tikiu, kad kiti skaitytojai susimąstys ties kitokiais įvykiais, kitokius veidus prisimins, kitoki sielų spinduliavimai juos palies. Kiekvienoje grožinės literatūros knygoje skaitytojas turėtų rasti įvykių ir charakterių su kuriais jis galėtų identifikuotis, šen ir ten susimąstyti. Deja, nedaug tokių knygų turime. Kadangi tokį sąryšį jausmą aiškiai apčiuopiame Bronio Railos Paguodų kronikas skaitydami, tai rodo, jog tos kronikos, dėl autoriaus įžvalumo, erudicijos ir išdailinto sakinio, priartėjo prie gržinių veikalų. To dėl taip ir norisi jas grožinėmis kronikomomis pavadinti.

Neramina tik pastarosios Paguodos įrašas knygos gale 'Trečiosios (paskutinės) dalies pabaiga.' Nagi? Netikiu Gal čia mus tik gąsdina? Žinau, dabar Bronys turi dau-

PAKELIUI Į LITUANISTINĘ MOKYKLĄ

Vaikelis tėveliams: -- Aš nenoriu kalbėti apie knygas ir mokyklas, aš noriu kalbėti apie eks-reited mūvius!

'A LITHUANIAN BIBLIOGRAPHY'

(Atkelta iš 5 psl.)

tomų išėję, negu knygoj nurodyta.

Spaudos klaidų ir įvairių neapsižiūrėjimų, žinoma, negalima buvo išvengti, tačiau jų nėra daug. Kai kurios gali būti klaidinančios. Pvz., vietoj antraštės 'Litauen' atspausa 'Lithuania' (65); vietoj 58 psl. atspausa 586 psl. (8022); klaidingai priskirtas straipsnis 6651 Vandai Barauskienei, kuri tada (1887) dar nebuvo gimusi.

'List of serials consulted, with locations and holdings' užima daug vietos p. 687-725 Reikėjo apsiriboti tik lietuviška ir grynai Lietuvą liečiančia periodika.

Be reikalo straipsniai periodiniuose leidiniuose ir jų atspaudai yra žymimi atskirais numeriais, pvz. 6583 ir 6584. Gali kai kas pamanyti, dad tai skirtingi darbai. Užtektų pastabos, kad yra ir atspaudas.

Žinoma, yra ir praleidimų. Pvz. nepaminėti geri straipsniai apie Lietuvą, kuriuos paskelbė 'New Catholic Encyclopedia' (1967, t. 8, p. 841-850); ypač pažymėtinas ten ilgokas A. Vaičiulaičio str. apie lietuvių literatūrą.

Paruošti gerą bibliografiją yra sunkus darbas. Neolituanas Adomas ir samogitė Filomena Kantautai parodė daug kantrybės ir sumanumo. Po S. Baltramaičio ir V. Biržiškos darbų, tai stambiausias mūsų bibliografijos veikalas. Visos lietuviškos (ir kitos mažai žinomomis kalbomis) antraštės išvers tos angliškai. Kadangi mano paruošta bibliografija 'Lithuania and Lithuanians' (1961) jau seniai išparduota ir, aišku, pasenusi, tai Kantautų veikalas bus parankiausia bibliografija apie Lietuvą

giau laiko, todėl dar akyliau lietuviškos kultūros vyksmą seka, per savo koštuvą sunkia ir į kultūros metraščių įrašo. Todėl dar yra vilčių kitų metraščių tomų sulaukti.

susidomėjusiems užsieniečiams. Tiesa, į šią knygą įjungta ir beveik visa mano angliškios bibliografijos medžiaga. Džiaugiuosi, kad man nebereikės rūpintis jos antrąja laida. Tik ir Kantautų bibliografijos yra nedidelė laida (rodos, tik 1000 egz.) kaina žema (\$10), tad greit bus išparduota (užsakymus tegul pasiskubina siųsti The University of Alberta Press, Edmonton, Canada T6G 2E1

Kantautų veikalo paruošimą ir išleidimą parėmė daugiau Kanados įstaigos, negu patys lietuviai. Mes patys stambesnio užsimojimo darbų vis dar nemokame tinkamai suorganizuoti ar paremti. Ryškus pavyzdys — Lietuvių Fondo terliojimasis su Lietuvos istorijos parašymu nors savų istorikų ir čia išėivijoje mums netrūksta.

• Rimvyda Valiukėnaitė-Reilly, gyv. Eugene, Oregon, atnaujindama Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 7 dol., linkėdama Dirvai stiprėti. Ačiū už auką ir linkėjimus.

• Petras Maželis, Clevelande, ir V. E. Gruodis, St. Bruno, Que., atnaujindami prenumeratą, Dirvai paremti pridėjo po 7 dol. Ačiū.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

MACHINE OPERATOR

Immediate opening to operate Resin-Solvent application equipment. Prefer high school graduate, over age 30, with production experience. Liberal benefits, cafeteria and free parking.

RICHMAN BROS.

1600 East 55th Street
Cleveland, Ohio

216-431-0200, etx. 252

Equal Opportunity Employer M/F

(54-56)

JOURNEYMEN

OF

1ST CLASS SKILLED
TOOL MAKER
MACHINE TOOL ASSEMBLER
HORIZONTAL BORING MILL

Must have at least 3 years direct experience with precision scraping, fitting, and assembly.

Steady work & fringe benefits

CANTON TOOL & MANUFACTURING

315 Pekin Drive
East Canton, Ohio

216-488-1251

(54-56)

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1975 METAIS

NAUDOKITĖS PAPIGINTOMIS KAINOMIS RUDENĮ!

5 DIENOS LIETUVOJE (1 diena Kaune)

Skubėkite registruotis — vietų skaičius ribotas!

American Travel Service Bureau praneša, kad dar yra vietų sekančiose grupėse:

#9 — Rugsėjo 1 d. — rugsėjo 16 d. Iš NEW YORKO — \$991.00. Iš CHICAGOS — \$1110.00. 2 naktys Maskvoje, 5 Vilniuje, 4 Talline, 3 Maskvoje.

#10 — Spalio 1 d. — spalio 15 d. Iš NEW YORKO — \$940.00. Iš CHICAGOS — \$1059.00. 2 naktys Maskvoje, 5 Vilniuje, 3 Rygoje, 3 Maskvoje.

#11 — Gruodžio 19 d. — sausio 3 d. Kainos bus paskelbtos vėliau. 2 naktys Maskvoje, 5 Vilniuje, 3 Rygoje, 4 Maskvoje.

KIEKVIENĄ GRUPĘ LYDĖS PATYRĘS KELIONIŲ VADOVAS.

EKSKURSIJOS Į HAWAJUS — lapkričio mėn. 22 d. — gruodžio 6 d. 4 salos. Iš Chicagos — \$599.00.

Dėl informacijų skambinkite arba rašykite:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue

Chicago, Illinois 60643

Tel. (312) 238-9787

Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos padarome reikalaujamus iškviatimo dokumentus. Taip pat teikiame informacijas kelionių reikalais po visą Ameriką ir kitus pasaulio kraštus, parduodame lėktuvų bilietus — be jokio papildomo mokesčio.

Air fares and contents of this announcement are subject to change and/or government approval.

25 METAI SU DAINA

JURGIS JANKUS

Rochesterio Lietuvių Bendruomenės choras šiemet atšventė dvidešimt penkerių metų darbo sukaktį. Iš tikrųjų tą sukaktį galima būtų laikyti vieneriais metais pavėluota. Pagal pradžios datą, šiemet turėtų būti jau dvidešimt šešeri metai, nes 1949 metų pavasarį muzikas Zenonas Nomeika čia suorganizavo okteta, iš kurio netrukus ir išaugo dabartinis L.B. choras. Mat, tą pačią vasarą atvyko Jonas Adomaitis, tai jis su Z. Nomeika ką tik susikūrusi okteta ir išugdė į chorą, kuris tu pat metų Tautos šventėje (rugsėjo mėn. 8 d.) J. Adomaičio diriguojamas su Z. Nomeikos akoponimentu jau giedojo ir bažnyčioje, ir iškilmingame posėdyje salėje. 1950 m. visas choras, kaip atskiras vienetas įstojo į Rochesterio Lietuvių Bendruomenę ir pasivadino jos vardu.

Tuo tarpu į šv. Jurgio parapiją vargonininkauti atvyko Petras Armonas. Jis tuoj perėmė ir choro vadovavimą. Taip Lietuvių Bendruomenės choras kartu tapo ir šv. Jurgio parapijos bažnytinio choru. Zenonas Nomeika niekada nepretendavo į choro vadovus — jo svajonė ir gyvenimas buvo tik vargonai, o Jonas Adomaitis tyliai pasitraukė į eilinius choristus, nors ir ne visiškai — jis labai daug dirbo paruošdamas P. Armonui atskirus choro balsus.

Taip keletai metų choro gyvenimas įėjo į tikrą kelią ir rodėsi, kad geriau nebėgali ir būti. Bet vienu tarpu Armonui Rochesteris ėmė nebepatikti. Jis susirinko gaidas ir, chorui net sudiev netaręs, išvyko į Kaliforniją. Įvyko dviguba krizė: parapija neteko vargonininko, o bendruomenės choro. Per tuos keleris metus spėjo susikurti tokia nuotaika, lyg choro buvimo atsakomybė turėtų tekti parapijos klebonui, ir lyg jis turėtų rasti muziką, kuris ir vargonininkautų ir šalia to sugebėtų vesti chorą ne tik bažnyčiai, bet ir bendruomenei. O klebonas iš savo pusės sakė: 'Negaliu bažnyčios laikyti be vargonininko. Kokio reikia tik bažnyčiai galiu rasti bet kada, bet tokio, kuris patenkintų ir platesnius bendruomenės reikalus — nerandu. Padėkit suraskit žmogų, aš pasamdsiu.' Nežinia, kiek buvo to ieškojimo, bet buvo erzelio, buvo piktumo, buvo karčių pašnekėjimų. Viskas nuriu tik kai į Rochesterį atvažiuoti pasišovė ne bet koks eilinis vargonininkas, o pats Juozas Strolia. Choras vėl ėmė dirbti reguliariai ir su pakilusia nuotaika. Tik pats Strolia savo viduje tos nuotaikos nerado. Ne choras, ne žmonės, bet pats miestas jam nepatiko. Atsimenu, kartą pasakė: 'Rochesteris ne man. Ką aš tame kaime veiksiu. Užtrokšiu.

Net padorios bibliotekos nėra. Kokia čia biblioteka? Ką aš joje galiu rasti savo moksliniams darbams?'

Nustebau. Išskikalbėjus paaiškėjo, kad jis tebuvo užėjęs į parapijos kaimynystėje esančią bibliotekėlę. Tada ėmiau siūlyti, kad pasidairytų po centrinę biblioteką, kurioje ir aš pats radau viską, ko man kada reikėjo. Be to, tenai dirbo Ona Pupininkienė, kuri visa širdimi visada padėtų, jeigu reikėtų priėti prie sunkiau gaunamų raštų. Dar daugiau — per Aną Kaskas gal galima būtų pasirausti po Easmano konservatorijos, per Vladą Sabalienę po Nazareto kolegijos, o per Antaną Klimą po Rochester universiteto bibliotekas. O ir pats gana judrus miesto muzikinis gyvenimas galėtų, rodos, patenkinti net ir labai reiklį muziko ausį.

Kalbėjau ir jutau, kad Juozas ir be mano šnekos visą tai žino. Jutau, kad jį iš čia stumia visiškai kitokių platumų ieškojimas, kažin koks vidinis nerimas, kurį, greičiausia, ir pats vargu ar perprato. Kai kas iš jo artimesniųjų tvirtina, jog po žmonos mirties jis ilgiau vienoje vietoje nurimti jau nebegalėjo.

Bet su choru jis dirbo rimtai ir netrukus surengė pirmąjį koncertą. Apsidžiaugėm. Choras suskambėjo šil tai, tarpais net žaismingai. Po Armono mėgiamo forsuito forte, atrodė, kad chorui sušvinta nauja gadynė. Atrodė, kad dar kiek laiko, ir turėsime ne chorą, bet tikrą deimančiuką. Tik po paskutinės dainos ir neužsibaigiančių plojimų Strolia — ir salei, ir chorui — numetė ledinę bombą: tai pirmas ir paskutinis jo koncertas čia. Jis išvažiuoja.

Kas atsitiko? Kodėl? Kaip? Vėl gandy, vėl pluoštai negerų žodžių, vėl pasitarimai, aiškinimai, delegacijos ir pas kleboną ir pas Strolia, siūlymai net sukrapštyti daugiau algos, negu parapija gali mokėti, bet niekas negelbsti — Strolia susikrauna ir iškyla į Čikagą. Ką rasti kita? Kas sutiks atvažiuoti į Rochesterį, kur dideliame žmogui, atrodo, nėra vietos net sparnų kaip reikiant ištiesti, o ką bekalbėti apie skridimą.

Vargu ar kas iš rochesteriečių žinojo, kad Jonas Adomaitis, užleidęs Petru Armonui choro dirigavimą, nepasitraukė vien į eilinius choristus, bet visą laiką dirbo paruošdamas atskirus balsus. Tas pat buvo ir Stroliai perėmus chorą. Jeigu niekas kitas to nežinojo, tai patys choristai žinojo labai gerai. Tada jie ir sutarė kažin kokių didelių muzikų nebeieškoti, vėjų tolimuose horizontuose nebegaudyti, bet sustoti prie Adomaičio. Jeigu jis sugeba išmokyti atskirus balsus, kodėl negalėtų jų sujungti į vieną darnų viene-

Muz. Jonas Adomaitis su savo chorą.

ta. O kad ir tą sugeba, juk jis pats jau buvo parodęs prieš Petro Armono atvykimą.

Čia norėtusi kiek stabterėti ir prie paties Adomaičio. Jis nėra ėjęs formalių muzikos mokslų, bet visas gyvenimas buvo išgyventas arti jos. Jis pats sakosi: 'Aš į šį pasaulį atėjau su muzika.' O tai reiškia, kad gimė vargonininko šeimoje. Vos pradėjusi keblinėti, tėvas pasodino prie pianino. Turėjo sėdėti ir kasdien skambinti po kelias valandas, kol atėjo laikas ištrukti į gimnaziją. Sėdėjimas nutrūko, bet rezultatai pasiliko. Tada ėmė gėg gimnazijoje muzikos mokė muzikas ir kompozitorius Juozas Strolia. Jam neilgai truko pastebėti, kad Jonukas muzikoje jau nebe visiškai eilinis mokinukas: neblogai paskambina, pusėtinai skaito gaidas ir jas surankioja ne tik prie pianino, bet ir be jo neblogai susisolfedžiuoja. Beveik iš karto vienas kitą pamėgo — mokytojas, mokinį, o mokinys mokytoją. Toji bene šešerių metų bendrystė Adomaitį muzikoje smarkiai patempė aukštyn, nes Strolia pasiėmė jį kaip ir savo padėjėju ir negailėjo jam tų žinių, kurių negalėjo gauti bendrosiose pamokose nors ir tos nebuvo lėkštos. Per Strolia jis susipažino su muzikos istorija, su didžiais kompozitoriais ir jų muzikos savybėmis, su dirigavimu ir chorvedyba. Į galą jau net pavesdavo mokyklos choro atskirus balsus pamokyti.

Pabaigus gimnaziją į aukštesnį mokslus perspektyvų nebuvo. Lengviausiai pasiekiamos buvo dvi profesijos — karininko ir mokytojo. Širdis labiau traukė į mokytojo pusę, ir jis tą pat vasarą išvyko į trumpalaikius mokytojų kursus Šiauliuose. Ten vėl susitinka su tuo pačiu Strolia.

Išėjęs mokyklon, kurį laiką paskesta tik mokykliniuose rūpesčiuose, bet kiek apsipratęs su darbu, nebetelpa kasdienėje mokyklos darbo rutinoje ir suorganizuoja pramogines muzikos orkestrą, greitai pasiekusį Taura-

gėje ir jos apylinkėse nemažo populiarumo.

Po karo atsidūrė Hanau lietuvių stovyklos pradžios mokyklos muzikos mokytoju. Čia susiorganizavo ir mokyklos chorą. Vėliau, kai Bronius Jonušas vadovavo Dainavos ansamblui, Adomaitis įsijungė ne tik kaip choristas, bet kaip akompaniatorius ir atskirų balsų paruošė jas. Jonušui išvykus, kurį laiką, Zenono Nomeikos padedamas, jis tam ansamblui ir vadovavo. Tik atvykus Sodeikai, jis vėl pasitraukė į padėjėjus.

Buvo juk laikai, kada visi vargonininkai mokėsi ne mokyklose, bet gizeliaudami pas žymiuosius. Tokią gizeljavimo mokyklą, ir gana netrumpą, yra išėjęs ir Jonas Adomaitis. Šalia to, jis visada įknibęs ir į muzikinę literatūrą. Visą kartu suėmus, galima būtų tvirtinti, kad jis ir muzikine patirtimi ir žiniomis bene bus pralenkęs ne vieną ir diplomuotąjį, tik, mat, gyvename laikus, kai žmogus be popieriaus nebe pilnas žmogus. Nieko neveiksi — toks jau snobizmo amžiaus antspaudas.

Pažįstu žmogų su kuriuo gali šnekėti nuo Homero ligi Patrick White, nuo Ticijano ligi Pollacko, nuo Platono ligi Pearson. Visur apsišvietęs, visur turi ne tik knyginę bet ir savo, kartais net labai savišką, nuomonę. Tai va, aną dieną užsimenu apie jį vienam mūsų žmoniui, dar Kauno akademikų, diplomą įsigijusiam iš užrašų ir vargu ar ką nors kitą savo gyvenime (iškyrus atsitiktinį laikraštį) skaičiusi. Ir vistiek su išdidumu numojo ranka. 'Ką jis išmano. Čia haiskulė šiaip taip užbaigė — ir viskas.' Tokiems žmonėms ir Adomaitis, žinoma, tik buvęs pradžios mokyklos mokytojas ir tiek. Gal ir pats žmogaus būdas čia daug lemia: jis ramus ligi kuklumo, neprisiimamas jokių titulų, jokių ant šakių pakeliamų 'maestrų'. Tik Jonis, tik tas vardas, su kuriuo žemaičiuose užaugo. Tiesa, vos pradėjus chorui vadovauti, ir to Jonio sveikata kurį laiką buvo pašlijusi, tada trumpam laikui patalkauti jis pasikvietė

kaimyninio Vėbsterio parapijos vargonininką Stasį Noruką o po to, kiek pagerėjęs, jau pasiėmė viską ant savo pečių ir tą našta gražiai išnešė visą penkiolika metų. Jo vadovybėje choras buvo pasiekęs bene paties augščiausio muzikinio lygio, išpildęs gana sunkokų veikalų net aštuoniais balsais. Šalia dainų, choras, nors Stroliai išvykus atsiskyrė nuo vargonininko, neatsiskyrė nuo bažnyčios. Iškilmingesnėmis progomis visada savo giesme įsijungia į pamaldas. Repertuare turi net ketverias mišias — dvejus lotyniškas ir dvejus lietuviškas; dabar tik šios pastarosios ir tegiedamos, nes Adomaitis čia turi savo muzikinį nusiteikimą, skirtingą nuo daugumos kitų chorvedžių, o gal ir apskritai mūsų chorų gyvenime yra unikumai: jis chorą temoko tik lietuviškų dainų ir giesmių. Ne todėl, kad kitur nebūtų gražių kūrinių. Jų yra. Ir dar kokių. Ir pats Adomaitis su džiaugsmu klauso gero svetimųjų choro, bet praktikoje kietai laikosi savo linijos. 'Svetimųjų', sako, 'galim visur prisiklausyti. Ir namie ir koncertuose, o kur išgirsime savo pačių dainų grožį? Svetimieji jų mums nepadainuos. Gal kad ir padainuos, bet tik tada, kai mes patys visur ir visada tik jas tedainuosime. O mūsų dainų yra tokių neišsakomai gražių. Tokių gražių, kad žmogus nežinai...' — susižavėjęs nuleidžia akis į grindis ir neberanda žodžio, kuriuo galėtų pasakyti, ką jaučia.

Šiaip pats choras per tuos dvidešimt penkerius (ar šešerius) metus į kažin kokias tolumas nebuvo išskridęs, bet dainavo Hamiltone, Buffalo, Clevelande, dalyvavo visose Dainų šventėse, New Yorke Pasaulinėje parodoje, čia pat Rochestery įvairiomis progomis dainavo amerikiečių publikai ir daugybę sykių saviesiems. Iš viso atidainuota daugiau negu šimtas koncertų, neįskaitant giedojimų bažnyčioje. Sudėtas labai gražus kultūrinis turas, kurio nei pasversi, nei pinigų standartu įvertinsi, bet be kurio mūsų gyvenimas

(Nukelta į 8 psl.)

VAIDAI IR DARBAI

LATVIAI, ESTAI IR MES

Jūratė Statkutė-de Rosales

Trys tautos, sujungtos bendro likimo. Trys tautos, kurios žino, kad jų ateitis bus vienoda. Trys tautos, kurių susijungimas, jei jis būtų įvykęs prieš 57 metus, gal būtų pakeitęs mūsų visų likimą.

Trys tautos, kurios šandien žino, kad jų tolimesnė gyvybė ir ateitis priklauso nuo jų sugebėjimų susijungti. Trys tautos, kurios nori, bet nemoka susijungti, net tuomet, kai stovį mirties aki vaizdoje.

...

Mūsų bendravimai su latviais ir estais susiveda į VLIKO pasirašytus bendros veiklos sutarimus, į kai kurių žurnalų leidimą, į atsiktinius parašų rinkimus, į retkartinį moterų sąjungų suėjimą, ir į vieni vienintelį BATUNą. Populiaraus, visiems prieinamo bendravimo tarp estų, latvių ir lietuvių bendruomenių — kaip ir nėra.

Kadaise, anais 1918 metais, ilgų šimtmečių skirtumai politinėje, ekonominėje ir religinėje mūsų trijų tautų raidoje buvo išvystę stiprius tautinių psichologijų skirtumus. Negana to, tautinio atgimimo sąjudžiai taipogi nesuvokė, kad norint

sukurti gyvuotinas valstybes, drauge su tautine sąmone mums reikėjo skiepyti pa baltiečių tarpusavės vienybės sąvoką. Mūsų tarpe tuomet nebuvo nei natūralios tautinių būdų tapatybės, nei sąmoningai įgyto noro siekti tos tapatybės.

Sąlygos keičiasi. Šiandieną, jaunas estas, latvis ir lietuvis augo vienodose aplinkybėse. Virš pusę šimtmečio, visų trijų kraštų ekonominė, politinė, švietimo sąlygų, kultūrinio lygio trajektorija buvo vienoda ir joje susiformavo kelios kartos su panašiais, ar net vienodais, psichologiniais bruožais. Religinius skirtumus irgi pamažu niveliuoja ekumeninis judėjimas. Iš kitos pusės, išgyventos tragedijos priveda mus prie sąmoningai įgyto išitikinimo, kad mūsų tolimesnės gyvybės laidas glūdi susivienijime.

Į kalbos skirtumus modernus žmogus irgi žiūri kitaip, negu jo senelis, anais 1918 m žiūrėjo. Anuomet buvo naviškai galvojama, kad skirtinga kalba nurodo skirtingas tautas ar rases. Šiandieną žinome, kad kalba yra nepastovus elementas, kintantis lengvai, greitai, pagal įvairius politinius atsitarimus. Jei mums kyla kokie klausimai dėl mūsų kalbų skirtumų, tai verčiau: 'kada ir kokiame įtakose lietuvių ir latvių kalbos išsiskyrė?', arba 'kodėl arijų gentys, atėjusios į ugro-finų apgyventas sritis, Lietuvoje ir Latvijoje išlaikė savo kalbą, o Estijoje perėmė ugro-finų kalbą?'

Daugiau klastukų mūsų tarpe nėra. Visa kita mus

jungia. Tačiau vis dar neišmokome lietuvių, latvių ir estų bendravimą nukelti nuo oficialiųjų popierių, kad jį įtraukus į mūsų kasdieninį gyvenimą.

Kol to nepadarysime, mes kartosime tas pačias klaidas kurias padarė mūsų seneliai, laiku nepasirūpinę sukurti plačią, populiaraus pobūdžio suartėjimo platformą. Pirmą žingsnį ta prasme turėtų duoti mūsų organizacijos, ypač jaunimo organizacijos.

NEOLITUANŲ ŽINIAI!

LST Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba šiais metais, nuo rugpiūčio 30 d. iki rugsėjo 1 d., Darbo Dienos šventės savaitgalyje, ruošia išvyką į Waldenwoods Resort & Conference Center, Hartland, Michigan 48029, Tel. (313) 632-7304.

Waldenwoods yra prie US 23 West Service Road (26 mylios nuo ANN ARBOR).

Į šią išvyką kviečiame visus kol. filisterius, seniorus, juniorus — su šeimomis, artimaisiais, draugais. Išvykos vietoje yra įvairių pramogų, kur bus galima praleisti maloniai laiką ir gerai pailsėti.

Ta pačia proga pranešame kad LST Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdybos suvažiavimas įvyks š.m. rugsėjo 13-14 dienomis Chicagoje, Lietuvių Tautiniuose Namuose, 6422 So. Kedzie Ave, Chicago, Ill. 60629 Tel. 778-9878. Suvažiavime bus renkama nauja Vyr. Valdyba ir Revizijos komisija. Suvažiavimo metu, šeštadienį, bus pobūvis 7 v.v. Lietuvių Tautiniuose Namuose.

Norintieji dalyvauti išvykoje, pašomi kuo skubiausiai registruotis ir kartu prisistoti pradinį įmokėjimą \$30.00 asmeniui.

Iš kitos pusės

Rugpiūtis buvo labai palankus mūsų 'publicity'. Juris Janušaitis šypsojosi net iš New Yorko Times 1-mojo puslapio, kaip reprezentantas 'Baltic Americans Saddened by Pact', taip paaiškinęs savo jausmus: '...I have money — but I do not have my contry, my nice little country.' Laikraščio korespondentas rado, kad lietuviai Marquette Parke gyvena gražiai išlaikytuose namuose, pastatytuose medžiais apaugusiose gatvėse, vedančiose tiesiai į katalikų bažnyčią arba ... lietuvių barą. Kaip būdingas lietuviškas skanėstas pristatyti 'Stiprūs lietuviški krienai (a potent horse radish)' ... Šalia tokios 'egzotikos' straipsnyje buvo ir kitokios informacijos, gautos iš konsulės, ALTos bei kun. J. Prunskio.

Amerikos politikų siaubas kolumnistas Jack Anderson pats apsilankė mūsų pasiuntinybėje Washingtone, kur buvo pavaišintas, kaip pabrėžė, Boone's Farm obuolių vynu. Jei tikrai taip, tai dar niekad taip pigiai nebuvo paskelbė tiek daug naudingos politinės informacijos.

Į mūsų kultūrinį gyvenimą kiek giliau įvedė Chicago žurnale paskelbtas straipsnis apie Birutę Pukelevičiūtę, su jos ir Dirvos novelės mecenato Simo Kašelio nuotraukomis (Kašelis buvo pristatytas ir per NBC žinių programą kaip asmuo, kuris proporcingai menui paaukavo daugiau už Rockefellerį). Maloniame straipsnyje apie Pukelevičiūtę, Lietuva buvo paminėta kaip 'a tiny country near the North Sea'. Mat straipsnio autorė esanti kilusi iš Texaso. Iš

ten žiūrint, Baltijos jūros galima ir nepastebėti.

Turint galvoje, kiek mažai dar apie mus žinoma, visi tie straipsniai, nepaisant kai kurių egzotikos, yra tikrai sveikintini ir apie juos neverėtų rašyti 'iš kitos pusės'. Jie čia pakliuvo tik kaip įžanga į egzotiką mūsų pačių tarpe. Mat, po straipsnio apie Pukelevičiūtę pasirodymo Chicago žurnale, kun. Prunskis padarė su ja interview Draugui. Jis ją taip pristatė: 'Rašytoja mielai draugiška (kas būtų 'nemielai draugiška?') ir iš jos lūpų pasilieja gausi žodžių pynė ...'

Ta 'pynė' laiks nuo laiko pertraukiama, kaip ir pridera pasikalbėjime, J.Pr. klausimais. Nustebino to interview pabaiga. Kunigas Prunskis ten nusprendė:

'Ačiū Jums, Birute, už pašnekėsį. Man atrodo, jis turėtų būti ypač tinkamas 'Moterų gyvenimo' skyriui. Juk šalia dvejų vyrų, paminėtų vertimų kontekste, Jums pasakojant, pro mano akis prabėgo vien moterų veidai.'

Kas apie ką galvoja! Žiūrint be sekso diskriminacijos Pukelevičiūtė yra toks mūsų kultūrinio gyvenimo šulas, kurį jokia būdu negalima uždaryti į 'moterų gyvenimo' getą! Kas vestų prie tolimesnio klausimo: kam toks getas iš viso dar aptveriamas lietuviškam laikraestyje? Juk Mūsų moterys, kaip ir vyrai, domisi viskuo. Ne tik vien savimi. Jau net Lietuvos Steigiamąjį Seimą atidarė moteris, o likimo ironija norėjo, kaip matome, kad tremtyje dar išlaikomo 'Moterų gyvenimo' skyriaus reporterė būtų ne kas kitas kaip ...

(vm)

25 METAI SU DAINA...

(Atkelta iš 7 psl.)

būtų netekęs daug gyvybės ir turinio.

Per dvidešimt šešerius metus keitėsi ne tik vadovai, bet ir patys choristai. Iš pirmųjų ligi šiol ištvėrė tik bene septynetas, jų tarpan įskaitant ir patį Jonį, kiti išsiskirstė — mirė, išvažinėjo kitur, kai kurie ir šiaip pavargo, o jų vieton atėjo nauji nors gal ir ne tiek daug, kiek reikėtų ir galėtų. Yra pluoštas ir jaunųjų. Šiuo metu net pirmininkė yra jau čia gimusi Eugenija Džiakonaitė. Choras dar skamba visiškai gerai, bet jau turi ribotus lengvesnėm dainom. Jau ne bepajėgia sužti visais aštuoniais balsais. O galėtų, jeigu tik išjungtų bent antra tiek jaunųjų, kiek dabar yra. Dievuli mano, kaip dar galėtų sužibėti!

Šiuo metu Joniui daug padeda Andrius Cieminis ir du jauni pianistai — Raimondas Obalis ir Kęstutis Saladžius, bet jaunų balsų tikrai reikia daugiau. Ir jų yra. Yra tikrai nuostabiai gražių, tik jie kažin kodėl laiko Dievo duotus talentus užkase. Gerų chorų gadynė juk dar nenuėjo užmarštin, tik gal žmogaus nesuinteresuotas idealizmas gėsta. O gal ir ne? Gal tik nėra kam iš titnagėjančios sielos naujos kibirkštis išskelti.

M. Tūbelytė - Kuhlmanienė

Poeto Uogos sužieduotuvės

(1)

— Mildute, — jausmingai atsidusdamas ištare Aurelijus Uoga, — ar sutiktumei tapti mano žmona?

Milda nustebusi išpūtė akis. — Ką čia dabar susigalvojai? Ar mums ir taip negerai?

— Nebloga, bet visvien verčiau viską legalizuokime. Ta da aš ramia sąžine ir į tavo butą galėsiu persikraustyti. Tas amžinas lakstymas tarp mano miestelio ir Philadelphiajos man pradeda galutinai igrusti. Aš net nebežinau kur mano tikrieji namai. Vakar vakare, pavyzdžiui, išisas tris valandas išieškojau savo naujųjų tamsiai žalių kelnų, o dabar žiūrau, jos čia pas tave už sofos užkištos!

— Jeigu tu tik dėl patogumo ...

— Ne, ne tik dėl patogumo, Mildute. Nejaugi tu nejauti kaip aš tave myliu, kaip esu prie tavęs prisirišęs? Netgi nuolatos bauginuos, kad tu vėl su kokiu arabu kur nors neišdumtum.

Milda numojo ranka. — Liaukis bijojęs, man vieno sykiu užteko.

— O be to, aš iš esmės esu labai konservatyvus, — tęsė Aurelijus. — Gerbiu senus papročius ir tradicijas. Norėčiau, kad mes susituoktumėm kaip pridera, bažnyčioje; kad tu vilkėtum baltą suknelę, kad tavo plaukus puoštų velionas, kad gaustų vargonai ir kvėpėtų smilkalais ...

— Hmmmmmmm. O kada tu norėtum, kad viskas šita ivyktų?

— Kaip galima greičiau. Ko čia laukti.

— Tuo atveju man reikėtų pasitarti su mama.

— Su mama? Kodėl tu man per visą šitą laiką nė žodžio nebuvai prasitarus kad tavo motina dar gyva? — nustebo Aurelijus.

— Ir dar kaip gyva! Bet ji gyvendavo Toronte. Be to, mes nelabai sutikdavom. Ji vis bardavosi, sakydavo: 'tu Milda vis tai su vienu tai su kitu vyru gyvenai, bet nė už vieno iš jų neišteki. O aš, žiūrėk, jau sena, bet vis tik ženyjuos ir ženyjuos!' Taigi, aš pastaraisiais metais visai ne bedrisau pas ją rodytis. O dabar ji staiga persikėlė čia į Philadelphiają su penktuoju ar šeštuoju savo vyru, aš jų nė suskaičiuoti nebeįstengiu.

— Su mano tėveliu ji išgyveno dvyliką metų, — tęsė Milda, — o dabar kas du ar tris metai vis naujas ir naujas. Kažkodėl jie greitai išmiršta — gal todėl kad mamytė tokia smarki, tokia velnių priėdus. O tie jos vyrai jau senyvi, greit nusilpsta ...

Aurelijus iš padilbų žvilgtelėjo į Mildą. — O tu ar panaši į ją?

— Ne, nė kiek, aš visai į amžinatilsį tėvelį.

Aurelijus su palengėjimu atsiduso. — Bet Mildute, tu man vis dar neatsakei ar eisi už mane ar ne? — staiga prisiminė jis.

— Eisiu, kur neeisiu.

Milda apsikabino Aurelijų ir jie švelniai pasibučiavo.

— O dabar ant piršto mauk žiedą, — nusišypsojo ji.

Aurelijus griebėsi už vienos kišenės, paskui už kitos ir, pagaliau užsidengdamas ranka akis, sugniužo į artimiausią kėdę.

— Mildute, tu man niekad nepatikėsi, — po kiek laiko sušvebedžiavo jis.

(Bus daugiau)

ADOMO GALDIKO PALIKIMAS EMILIJA ČEKIENĖ

Adomo Galdiko kūrinys - Composition (guašas), kuris buvo parinktas Vatikano muziejui.

Kaip jau minėjau pra eitame Dirvos numeryje, lietuvių seselių vienuolijos sodyboje, Putnam, Conn., jų ir prel. P. Juro pastangomis yra sukaupta daug lietuvių tautos kultūrinių ir liaudies meno lobių, o Magdelenos Galdikienės iniciatyva, kuri norėdama pasitraukti iš New Yorko triukšmo, bet visą gyvenimą būdama tarp priai suaugusi su lietuvių vi suomenine veikla, savo gyvenimo saulėlydyje negalėjo atitrūkti nuo jo ir pasirinko ramesnę vietą ir lietuvišką aplinką, kur be minėtų visiems lankytojams prieinamų tautinių vertybių, ramaus poilsio ieškoti, atostogų ar savaitgalių praleisti atvyksta daug lietuvių iš įvairių JAV kraštų.

Naujoji koplyčia dekoruota tautiniais motyvais dail. Varnelio, o išorėje randame dailininkų Vytauto ir Aleksandro Košubų didingas skulptūras ir mozaikas. Čia vyksta pamaldos, jaunimo stovyklos, kultūrinės vakarėnės, čia tartum ramus Lietuvos kampelis.

M. Galdikienė, vos metus čia pagyvenusi, seselių nuširdžiai talkinama, savo vyrui a.a. dailininkui Adomui Galdikui pastatė paminklą — įrengė jo vardo kūrinių galeriją ir muziejų. Prieš porą metų išleido monografiją anglų kalba, o jau š.m. birželio mėnesį iš spaudos išėjo tokia pat liuksusinė lietuvių kalboje.

Galerijos sienose matome virš 30 kūrinių, daugiausiai

didelio formato ekspresionistinių, kurie, kaip ir dera gale rijai, yra keičiami. Čia sėdėdamas stebi jo kūrinius ir matai, jauti, kaip dailininkas gyveno tuo kūrybiniu troškuliu, be kurio negimsta joks veikalas, joks kūrinys. Nors Galdikas, kaip ne kartą pats yra sakęs, negalys atsiplėšti nuo savo gimtojo krašto vaizdavimo ramios gamtos, be daugybės šaukiančių spalvų ar gamtos audrų, bet likimo atbloktas į svetimus kraštus, neišvengė ir tų aki rėžiančių gamtovaizdžių, begalės varšų, kas jo kūrinius padarė gyvus. Tačiau, tame rėžiančių atspalvių derinyje visvien atsispindi menininko nepaprastas jautrumas, nes tos ryškios spalvos akies nerėžia, visa tarsi uždengta lengvučiu pilksvu rūku. Visi kūriniai pasižymi nuostabiai gyvu virpančiu spalvų žaidimu.

Iš galerijos salės yra durs į dail. A. Galdiko memorialinį muziejų. Čia vėl nemažas kambarys, kurio sienas puošia jo kūriniai iš įvairių laikotarpių. Visą vieno kambario sieną užima lentynos, kuriose po stiklu skoninagai išdėlioti iš daugelio velionio aplankytų kraštų parsivežti meno ir liaudies meno kūriniai, vertingi suvenyrai. Čia matai daugybę storų, didelio formato meno albumų ir viso pasaulio didžiųjų dailininkų monografijų. Daug yra Galdiko mažų piešinių susegtų į albumą aliejum, tušu, rašalu, pastele, aliejiniais pieštukais.

Daug aliejinių eskizų sąsiuvinuose suklijuota. Visi labai spalvingi, gyvi, jų daug, bet kiekvienas visiškai skirtingais motyvais originaliu spalvų žaidimu supinti. Baigiant apeiti muziejaus kambarį, prieini prie dail. A. Galdiko paskutinio, nors nepaprastu tempu visą gyvenimą kūręsio dailininko, nebaigto kūrinio, palikto ant molberto — kapų koplytėlės, jo darbo drabužio ir tapybos priemonių. Nebaigęs kūrinio dailininkas išėjo poilsio ir ... nebe grįžo.

Per gyvenimą ėjo jis tekonom, skubėdamas, kartais likimo parklupdomas. Tokiu pat skubėjimo tempu ir kūrė todėl jo kūrybinis palikimas didelis ir amžinas. A. Galdiko gyvenimo palydovė Magdarena jautė pareigą tą palikimą ir patį kūrėją įamžinti įsteigdama jo vardo galeriją

ir muziejų, bei išleisdama dviem kalbom monografija, ne vien paminklą amžino poilsio vietoje.

1973 m. buvo išleista Charlotte Willard parašyta monografija — Adomas Galdikas: A Color Odyssey. Dabar išleista lietuviams, redaguota dr. J. Griniaus, suskirstyta į tris pagrindines dalis. Pirmąją dalį sudaro dailininko biografiniai duomenys, Galdikas svetimos žemės, Galdiko kūrybos kelias ir Traagiškoji Lietuva. Rašo M. Galdikienė, dr. J. Grinius, L. Andriekus, dail. V. Vizgirda ir Waldemar George.

Antrą dalį sudaro A. Galdiko kūrinių rinkiniai įvairių kraštų muziejuose, galerijose ir išgyti privačių asmenų namuose, kurių reprodukcijas monografijoje matome. Toliau pažymėti kūriniai laimėję premijas, suruoštos 23 individualios parodos nurodant vietas ir datas; daugybė grupinių dailės parodų, o taip pat ir bibliografija. Trečioji dalis — įvairaus dydžio reprodukcijos, 48 spalvotos ir 153 vienspalvės.

Čia neminėsiu dail. A. Galdiko privataus, nei kūrybinio gyvenimo kelio vingių,

nei bandysiu apibūdinti jo, kaip vieno iš pačių kūrybingiausių ir spalvingiausių dailininkų kūrybos. Vis tai yra aprašyta monografijos puslapiuose, cituojant meno kritikų įvertinimo žodžius, svetimų valstybių ir savųjų. Visu didžiųjų žmonių kūrybinis genijus dažniausiai išauga dvasios skausmuose. Gal būt ir Adomo Galdiko kelyje taip įvyko, kaip rašė prancūzų kritikas Waldemar George jau 1931 m.: 'Kaip jo persekiojama tėvynė, kaip jo supančiota, engiama tauta, kurios jis yra vienas švyturių, Galdiko tapyba gimė kančiose. Ji auga, kaip jos kančios, ji įvykdys savo epinę paskirtį, ji ras savo gilą būties prasmę — išverti, augti savo vitaliniu polėkiu ir savo nepalaužiamu jėgos siekimu. Ir, kaip matome aplankę muziejų ir galeriją, kaip matysime pavartę šią monografiją, jo kūryba augo ligi paskutinio dailininko Adomo Galdiko atodūsiu. Garbė jo našlei, įvykdžiusiai jo testamentą.

• T. Bukaveckas, Chicagoje, atnaujindamas prenumeratą, Dirvai paremti pridėjo 5 dol. Ačiū.

Jūs sunkiai dirbate jūsų sutaupoms.

Mes dirbame sunkiai, kad jas apsaugotumėm.

Tokiame neužtikrintame kaip šiame laikotarpy, jūs tikrai norite žinoti, kad jūsų santaupos yra saugios. Cleveland Trust banke jūsų pinigai yra taip saugūs, kaip niekur kitur, nes Cleveland Trust yra vienas iš didžiausių ir labiausiai apsaugoto bankų krašte.

Jūsų pinigai yra pilnai apdrausti Federal Deposit Insurance Corporation iki \$40,000. Per kombinaciją keletą skirtingų planų, tačiau, vyras ir žmona gali pakelti apdrauda iki \$200,000. Pavyzdžiui, kiekvienas gali turėti individualią taupymo sąskaitą, kas duoda jums \$80,000 apdraudą ir bendra sąskaita duoda papildomai \$40,000 apdraudą. Ir kiekvienas gali paimti Payable-On-Death Account, kas duoda viso apdraudą iki \$200,000.

Tad kodėl neatidaryti taupymo sąskaitą jūsų kaimyniniame Cleveland Trust skyriuje? Mes siūlome reguliarias taupymo knygytes su mokamais čekiais ir padieniais procentais, kada jūs laikote balan. \$500 ir daugiau. Mes taip pat turime kitus padienio procento taupymo planus, kaip pajamų ir investavimo knygytes ir investavimo pažymėjimus.

CLEVELAND TRUST

Member FDIC

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor
Chicago, Ill. 60601

M.K. ČIURLIONIS ANGELŲ MIESTE

JURGIS GLIAUDA

La Cienega bulvaras Angelų mieste garsus savo nedidukėmis, jaukiomis meno galerijomis. Ir jeigu to bulvaru pradžia, palinkusi nuo kalnų į pagarsėjusį iš nebylių filmų eros Sunset bulvarą, žinoma gurmanų apetitus žadinančiomis kulinarijos meno įstaigomis, La Cienega prie Wilshire bulvaro žadina dailės mylėtojų smalsumą. Tai meno galerijų spūstis. Jų čia daug.

Nuo rugpjūčio 18 d. iki rugsėjo 5 d. Comara meno galerijoje (447 South La Cienega) vyko M.K. Čiurlionio paveikslų reprodukcijos ir muzikos paroda, minint jo gimimo šimtmetį. Šią parodą surengė Etninė menų taryba (The Ethnic Fine Arts Council).

Čiurlionis nupiešė apie 300 paveikslų ir čia visas jo kūrybos penktadalis surado savo vietą. Platokoje salėje, kur gerai įrengtas stiprus apšvietimas, toks reikalingas smulkaus dydžio kūriniui išryškinti, sienose iškabinti 62 dailiai įrėminti kūriniai. Dalis jų buvo ir kitame kambaryje. Parodoje tilpo visa Čiurlioniškųjų temų esmė: Pasaulio sukūrimo sonata, Metų laikai, Jūros sonata, Žiema, Karaliai, Saulės sonata, misteriška simbolinė Tyla, polėkiškai nuostabi Varpinė, Zodiako ženklai, ir kt.

Mano knygą apie Čiurlionį, Ikaro sonata, rengėjai malonėję pridėti prie programų Ačiū.

Visos parodoje išstatytos reprodukcijos, įvairiais keiliais suieškotos, suskolinotos, yra savo dydžiu mažesnės už

originalus, jų spalvų niuansai, gal būt, gali skirtis nuo originalų, tai jau neišvengiamą sąlyga imant atspaudus. Kūrybinė chronologija taip pat nėra galerijos parodos nuostatas. Tai yra muzieji-

džiugia, kultūrinio džiaugsmo reta švente.

Paroda atidaryta rugpjūčio 18 dieną, sutraukusi daug šventės dalyvių. Galerijos patalpos buvo pil-

Retas M.K. Čiurlionio portretas, pieštas M. Dabužinskio 1908 m. pieštuku popieriuje.

nės prezentacijos būtinybė. Tačiau šių reprodukcijų koncentracija, nuostabios jų temos, nepralenkiamą tų temų interpretacija ir šventiškas parodos atidarymas pavertė šį įvykį efektinga, džiugia, reta kultūrinio iškilmingumo švente.

Tačiau šių reprodukcijų koncentracija, nuostabios jų temos, nepralenkiamą tų temų interpretacija ir šventiškas parodos atidarymas — pavertė šį įvykį efektinga

nutėlės: lietuvių ir kitataučių. Gražios ir būtinos gėlės. Šampanas. Galerija išleido parodos katalogą. Rengėjai parūpino informacinį puslapį dinta Čiurlionio kūrybos apžvalga. Tekstas pradėtas skulptoriaus J. Lipchitzo pareiškimu apie mūsų tautos genijų ir puslapį užbaigė žinomo menotyrininko B. Berenso žodžiai: 'Iš garsiausių epochos individualistų, Čiurlioniui priklauso pirmoji vie-

Prie kiekvienos išstatytos reprodukcijos buvo pridėtas aiškinamasis tekstas. Sienoje buvo išstatytas Romain Rollando pareiškimas apie Čiurlionį. Bronzinis Čiurlionio bareljefas.

Dėmesį traukė ir Herald-Examiner puslapis: įdomus kun. Bruno Markaičio S.J. kūrybos aprašymas. Mat, kunigas Bruno, svečias iš Chicago, buvo šios šventės kalbėtojas.

Parodą atidarant trumpą įvadą tarė Giedra Gustaitė. Parodos siekį nusakė Irena T. Tamošaitienė.

Kunigas Bruno Markaitis, S.J. pasakė įdomią savo teiginiais ir išvadamis kalbą. Ta kalba būtinai turėtų tilpti Lietuvos žurnale, juo labiau Journal of Baltic Studies, kur visad stokoja lituanistinių siužetų.

Šios parodos faktas įrodė lietuvių kolonijos veržlumą, iniciatyvos šviežumą, mokėjimą rasti naujus takus ir dirbti našų, kūrybinį darbą, kas mums taip reikalinga.

Čiurlionio paroda Comara galerijoje kažin kaip intuityviai vertė prisiminti šiame mieste rengtas didingas meno meistrų kūrybos parodas. Viena tokių: Van Gogho paroda. Čiurlionio individualu-

mas eina vienoje gretoje su pasaulio meno genijais. Lyginant mūsų genijų, kad ir su Van Goghu, matyti kaip garsusis belgas buvo įkibęs į žemę, kai mūsų dailininkas žemę pavertė mirazišne vizija ... Tenka tikėti, ir tai buvo lankytojų vox populi, kad Čiurlioniui vieta pasaulinių dailės muziejų salėse.

Šios parodos rengėjai, Et-

Klubo narių bei jų svečių sugužėjo apie 140. maistas buvo labai geras ir saniai paruoštas. Ponios prikepė tiek skanių pyragaičių, kad kiekvienas valgė kiek norėjo užgerdami kavute. Buvo ir gai vinančių gėrimų. Visi jautėsi labai jaukiai, oras pasitakė žavus. Gegužinė pajvairino klubo narių suaukotų fantų loterija. Visus svečius išjudino ir prajuokino klubo išdininkas V. Plukas, sumaniai ir su sąmojom pravedęs loterijos žaidimą. Vertingiausią fantą loterijai, kaip ir visuomet, padarė klubo pirm. A. Markevičius, padovanodamas dėžę šampano. Bet čia dar tuo nepasibaigė, nes staigmenai buvo paleistas iš varžytinių didžiulis, puikiai papuoštas tortas, iškeptas p. Ruktienės. Gan ilgokai pasivaržius, tortas atiteko E. ir J. Sinkiams.

Po to, svečiai dar ilgokai vaišinosi jaukiame sode, bendravo su iš toliau atvykusiais prieteliais, kai kurie atnaujino pažintis, kiti užmezgė naujas. K. Urniežius ir p. Untherhill pagrojo linksmas melodijas akordeonu ir armonika, kuris priminė mums kaimo linksmas gegužines laisvoje Lietuvoje. Užbaigiant šį pasilinksminimą, V. Plukas Valdybos vardu padėkojo ponions, kurios daug darbo įdėjo beruošiant vaišes, gėrimų 'vedėjui' S. Kvečui ir visiems prisidėjusiems savo darbais, baldais, vežimais — o jų buvo nemažai. Visiems svečiams pagerbui klubą savo atsilankymu, o ypač mielai sodo šeimininkei už leidimą pasinaudoti jos gražia sodyba. Nors ir 13-ta diena buvo, bet svečiai besiskirstydami atrodė labai patenkinti praleidę laiką jaukioje nuotaikoje, puikioje S. Monikos gamtoje, dėkojo rengėjams ir sakė: 'Iki pasimatant kitą vasarą!'

Santa Monikos Amer. Lietuvių Klubas suteikė \$100 paramą Lietuvių Enciklopedijai, leidžiamai anglų kalba. (eg)

• G. Radvenis, Los Angeles, atnaujindamas prenumeratą, Dirvai paremti pridėjo 3 dol. Ačiū.

• K. Januška, Chicagoje, K. Žygas, Clevelande ir K. Vaitaitis, Westbrook, Dirvai paremti atsiuntė aukų po 5 dol. Ačiū.

FOREMAN NIGHT SHIFT

For approximately 25 man shift, 5 day 55 to 58 hour week. Must have good working background. Tape turning in O.D., I.D. grinding, also some experience in gear cutting and gear grinding desired but not necessary. Excellent pay and fringes, including Blue Cross and Dental plan. Outstanding opportunity with rapidly expanding company. Must have complete resume prepared prior to appointment. Contact M. V. Anderson, 313-773-0450.

CLIPPER INDUSTRIES INC. 29200 CALAHAN ROSEVILLE, MICH. (54-60)

REFRIGERATION ENGINEER

With 1st Class Refrigeration license and high pressure boiler operator's license for full time position. Paid vacation, holidays, life insurance, health & accident ins. and pension program. Apply at Shedd-Bartush Foods, 14401 Dexter Blvd., Detroit, Mich. 313-868-5810.

An Equal Opportunity Employer (54-57)

PIGIAUSIA KELIONĖ Į GIMTAJĄ KRAŠTĄ savaitės ekskursija Lietuvoje

tik \$679

(lėktuvas, viešbutis, maistas)

Ekskursija išvyksta iš Bostono ir New Yorko

RUGSĖJO 25 D. ir SPALIO 16 D.

Dar yra vietų. Vietų skaičius ribotas.

Prie šių grupių galima jungtis ir iš kitų miestų — Chicagos, Clevelando, Detroito, Pittsburgho, Philadelphijos, Los Angeles ir kitur. Norintieji gauti daugiau informacijų prašomi kreiptis į

ALGIRDĄ MITKŲ,
8 White Oak Road
Newton, Mass. 02168
Tel. (617) 969-1190

arba

Galaxy Tours & Travels
141 Linden Street
Wellesley, Mass. 02181
Tel. (617) 237-5502

Iš kitų miestų galima skambinti Collect dienos metu Galaxy Tour & Travels arba Algirdui Mitkui po 4 valandos po pietų.

Prašome pasinaudoti šia puikia proga taip pigiai Lietuvą aplankyti

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

• DIRVĄ ištikusi nelaimė dabar yra daugelio lieuvių pokalbių tema. Šeštadienį, rugpiūčio 16 d., į Vilties Drjos pirmininko K. Pociaus ir jo žmonos vilą Beverly Shores, Ind. buvo susirinkęs būrelis vienminčių, taip pat ir keli artimesni Dirvos bendradarbiai pasitarti laikraščio ateities reikalais. Vėlai vakare, baigiamuosiuose pokalbiuose teko dalyvauti ir man, šalia K. Pociaus, žurnalistų V. Meškausko, M. Valiukėno ir V. Kasniūno, dr. V. Dargio, inž. J. Jurkūno ir dar vieno kito, nes ankstyvesniuose posėdžiuose dalyvavę T. Blinstrubas ir J. Jurevičius jau ruošėsi kelionei atgal į Chicago. Vilties Drjos pirm. K. Pocius kalbėjo labai optimistiškai. Suplaukiančios žinios rodo, kad laisvojo pasaulio lietuviai, įvairių ideologijų žmonės, Dirvos nelaimę giliai pergyvena ir gausiai aukoja pinigus. Chicagoje ir apylinkėse vienas pirmųjų su \$500 auka atskubėjo dr. V. Dargis, taip o su mažesnėmis aukomis visa eilė kitų lietuvių, jų tarpe nemažai gydytojų. V. Mažeikienė ir dr. V. Dargis per kelias dienas aukų surinko apie \$700. Visi nekantriai laukia, kada naujieji Dirvos numeriai, spausdinami jau svėtimoje pastogėje, pasieks skaitytojus, o taip pat linki, kad kuo greičiau būtų įsigyti nuosavi ir jaukūs namai. Akcentuotas faktas, kad Dirvai padėti iniciatyvos ėmėsi ir lietuviai jėzuitai, neseniai įsikūrę Clevelande. Pažymėtina, kad LŽS CV pirm. kun. J. Vaišnys S.J. Clevelande įvykusiame Dirvos bičiulių gausiame susirinkime tarė nuoširdų žodį ir kvietė visus padėti Dirvai atsistoti ant kojų. Lietuvių Fondo valdyba Chicagoje pirmajame posėdyje atkreipė dėmesį į Dirvos leidėjų prašymą ir iš kelių sumų, skirtų LF administravimo išlaidoms, Dirvai paskyrė \$150 pradinę auką. Dr. V. Dargis, grįždamas iš Clevelando, parsivežė net senojo Dirvos namo degesį kaip relikviją. Priėmimas ir greitai ir taikliai informuojant visuomenę apie tai, kas ištiko Dirvą Clevelande. Šią apžvalgą rašau iš V. ir A. Karaičių Gintaro vasarvietės Union Pier, Mich., kur man bebūnant prieš kelias savaites vieno trečiadienio rytą P.

vos leidėjų prašymą ir iš kelių sumų, skirtų LF administravimo išlaidoms, Dirvai paskyrė \$150 pradinę auką. Dr. V. Dargis, grįždamas iš Clevelando, parsivežė net senojo Dirvos namo degesį kaip relikviją. Priėmimas ir

greitai ir taikliai informuojant visuomenę apie tai, kas ištiko Dirvą Clevelande. Šią apžvalgą rašau iš V. ir A. Karaičių Gintaro vasarvietės Union Pier, Mich., kur man bebūnant prieš kelias savaites vieno trečiadienio rytą P.

Baltic Americans Saddened by Pact

By JAMES T. WOOTEN
Special to The New York Times

CHICAGO, Aug. 1—Standing near the busy cash register in his bustling grocery here today, his English nearly smothered by his accent, Jurgis Janusaitis had reached 1949 in the story of his life.

"So then, I'm coming to America with eight dollars in pocket," he remembered.

"But, ho boy, look at him now!" a friend interrupted. "Ho boy, now Jurgis almost Lithuanian millionaire."

The 62-year-old merchant was not amused.

"Yes, yes, I have done good," he solemnly conceded. I have much, it is true I have house, I have store, I have cars, I have money—but I do not have my country, my nice little country."

In a variety of ways and in dozens of United States cities, those same sentiments were expressed today by thousands of Baltic immigrants who believed that President Ford's signature on a multinational agreement in Helsinki formalized forever the incorporation of their homelands—Latvia, Estonia and Lithuania—in the Soviet Union.

Like Mr. Janusaitis, many were saddened, but others were moved to protest, and here and in such places as Detroit, Cleveland, Dayton, Washington and New York there were matches, vigils and angry public statements against the pact.

"They sign anyway," Mr. Janusaitis sighted, shrugging his shoulders and lifting his palms—and behind him, the constant ringing of his cash register seemed to symbolize that life for Baltic Americans was moving inexorably on. Up to now, it has gone fairly well. Census estimates place their number at close to a million, the bulk of them Lithuanians, and their various ethnic organizations are proud to point to an almost complete absence of poverty wherever they have chosen to live.

Among this country's well-known Lithuanians are Charles Bronson, the and Johnny Unitas and Butkus, former professional football stars.

Accustomed to

Jurgis Janusaitis, one of numerous Baltic immigrants perturbed by the Helsinki agreement, in Chicago store.

The New York Times/Gary Settle

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

pokalbiai pas Pocius buvo labai nuoširdūs ir draugiški, šeiminkai visus skaniai ir turtingai vaišino. Pokalbiuose neužmiršta paminėti ir didelės Margučio radijo bei dienraščio Draugo talkos

Petrutis pirmasis telefonu pranešė nelauktą žinią, kad Clevelande sudegė Dirvos namas.

• TOMIS dienomis, kai Helsinkyje buvo pasirašytas Europos padalinimo aktas, Chicagoje lankėsi The New York Times reporteris James T. Wooten su fotografu ir stengėsi sueiti į kontaktą su etninėmis grupėmis, ypač gyvaisiais ir už savo tautų laisvą ateitį energingai kovojančiais pabaltiečiais. Pirmiausia reporteris su fotografu apsilankė Draugo redakcijoje, o iš ten kun. J. Prunskis pavežėjo po lietuviškas istaigas. Jie aplankė Lietuvos konsulatą, Altos ir Balfo istaigas ir taip pat modernią Paramos prekybą, kur reporteris ypač domėjosi lietuviškais grybais ir kriekais. Po poros dienų Chicago pasiekė The New York Times šeštadienio laida, kur pirmajame puslapyje po trijų skilčių straipsnio antrašte

'Baltic Americans Saddened by Pact' švietė ir besišypsantis vieno iš Paramos prekybos savininkų žurn. J. Janušaičio veidas. kalbant su J. Janušaičiu, kažkas iš šalies reporteriui pasakęs, kad tas lietuvis beveik milijonierius, nors į JAV atvykęs tik su 8 dol. kišenėje. J. Janušaitis reporteriui pabrėžė: "Turiu namus, krautuve, automobilį ir pinigų, bet neturiu savo tėvynės, tos, nors mažos, bet gražios tėvynės..." Aplamai visas straipsnis The New York Times 1 psl. parašytas įdomiai bei spalvingai, jame paliesta visa eilė lietuvių ir mūsų bendrinių istaigų bei organizacijų, nors yra ir klaidų. Įdomiau-

ne juodukai, bet atidaroma moderni, lietuviams tarnaujanti akinių studija, kurioje pagal gydytojų receptus, pri taikomi pacientams akinių stiklai, rėmai, kur gaunami saulės akiniai ir kitkas. Tą studiją-prekybą atidarė žino ma mūsų balerina Violeta Karosaitė, nuolatos šokanti pas amerikiečius, taip pat dažnai pasirodanti ir lietuvių renginiuose. Studija įrengta sus dideliu skoniu, puikiai pritaikyti paveikslai, baldai, dekoracijos. Kai čia atvyksti, rodos, pasijunti esąs kokioje šventovėje. O vargšės moterėlės manė, kad čia kuriasi juodukai ir vos vitrinų neišdaužė ...

PADĖKA

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba nuoširdžiai dėkoja už aukas Klestėjimo Fondui:

J. Deksniui - \$5, dr. J. Ramonui - \$10, dr. J. Maurukui (Richmond) \$10, inž. Eug. Bartkui - \$25, J. D. Gilvydžiui - \$10, A. A. R. Šiaudikiui - \$5, J. Šiaučiūnui - \$10, E. Balceriui - \$25, S. Trojanui - \$20, V. Skirmuntui - \$10, V. Mažeikai \$10, J. Matusevičiui \$5. Fil. Antanas Diržys auką skyrė Naujai Vilčiai - \$10.

Ta pačia proga primename ir kviečiame visus korporantus-tes su šeimomis ir artimaisiais dalyvauti ruošimoje išvykoje, kuri įvyks rugpiūčio 30,31 ir rugsėjo 1 dienomis Waldenwoods Resort. Tuo reikalu visiems yra pasiūstas pranešimas.

Vyr. Valdybos suvažiavimas įvyks Chicagoje, rugsėjo 13-14 dienomis. Suvažiavimo metu ruošiamas pobūvis įvyks rugsėjo 13 d. 7 val.

Išvykos ir pobūvio registracijos reikalų prašome kreiptis į Bronių Kasakaitį, 7150 So. Spaulding Ave., Chicago, Ill. 60629, Tel. (312) 778-7707.

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba

sia, kad straipsnis pateko į vieną iš įtakingiausių JAV dienraščių pirmąjį puslapį. Kai tą pačią dieną bandžiau tą laikraštį nusipirkti Chicago vidurmiestyje, jo jau nebegavau. Matomai jį išpirko lietuviai.

• RUGPIŪČIO mėnesio pradžioje, lietuviško Marquette Parko centre W. 71 ir Washtenaw gatvių kampe, atsirado moderni, meniškai ir žinoviškai dekoruota studija. Jos vitrinas dominuoja balta spalva, gi kontrastui iš dėstyto juodos galvos su akiniais. Pirmą dieną pro šali einančios moterėlės išsigando juodų galvų, ėmė būriuotis, mitinguoti ir net ruošėsi daužyti naujas vitrinas, nes, esą, čia, lietuviškos kolonijos viduryje, steigiasi kažkoks juodukų klubas. Kai vieną vakarą lietuvių spaudos, TV ir radio atstovai buvom pakviesti į tą naują studiją, aiškiai pamatėm ir supratom, kad čia kuriasi

• ONA BIEŽIENĖ, ALT S-gos Tarybos narė iš Chicago, po operacijos Christ ligoninėje, buvo grįžusi į namus, bet vėl išvyko į tą pačią ligoninę papildomam gydymui. Linkime jai greitai pasveikti.

• ALGIRDAS PUŽAUSKAS, redagavęs Naujienu pirmąjį puslapį, iš tų pareigų pasitraukė. A. Pužauskas yra Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Chicago sk. pirmi ninkas ir L.Ž.S. centro valdybos narys.

• PLB VALDYBA yra pasiryžusi surinkti adresus visų laisvojo pasaulio lietuvių, baigusių aukštąjį mokslą (universitetą, kolegiją ar intitutą) ir prašo pavienius asmenis ir organizacijas siųsti adresus J. Kavaliūnui, P.O. Box 438, Beverly Shores, Ill. 46301, U.S.A. Tokio adresyno mums daugeliu atžvilgiu reikia ir su talka jį galime sudaryti.

Baltimorės tautininkai iškyloje Grintalių sodyboje.

BALTIMORĖS TAUTININKŲ IŠVYKA

Paskutinis prieš vasaros pertrauką Baltimorės tautininkų susirinkimas įvyko birželio 17 dieną. J. Rastenienė papasakojo savo išpūdžius iš Tautinės Sąjungos seimo, trumpai papildė N. Rastenis.

Aptariant kitus savo reikalus, pirmiausia sk. išdininikas perskaitė mūsų dalyvavimo Baltimorės Lietuvių Dienose, gegužės 31 - birželio 1, pinigine apyskaita. Pranešta, kad daugelis pasigedę mūsų skyriaus paruošto

tautodailės stalo, kuris praėjusiais metais buvo pripažintas vienu gražiausių. Snekėtas, kad tokio pasirodymo metu, miesto valdžios atstovams pirmiausia reikėtų parodyti tuos stalus su atitin kamais paaiškinimais, kurie daugiau bylotų apie buvusią savąją nepriklausomą valstybę.

Numatant, ką galėtume surengti artimiausioje ateity, ilgiau tartasi apie mūsų įprastinę kultūrinę pramogą

rudenį. M. Karaša pranešė, ką sužinojęs iš kanadiškių sambūrio 'Gintaro' ir kad ketinąs užkalbinti ir Hamiltono 'Aukuro' teatro vadovus.

Skyrius padidėjo trimis naujais nariais: įstojo Juzė Jončienė, Birutė ir Bronius Gintvainiai. Gintvainienė šia proga iš dalyvių parinko aukų Baltimorės Lietuvių Radio Valandos naujam reikorderiui įsigyti. Iš sk. izdo tam reikalui paskirta \$25.

Keli nariai jau buvo gavę iš Kongreso atstovų atsiliėpi mus į laiškus Pabaltijo valstybių belėvikanis nepasiznimo reikalu. Skyriaus pirm. V. Bačanskui Marylando senatorius Charles McC Mathias, Jr. tarp kitko taip rašė: 'Sakydamas kalbą U.S. senate aš pabrėžiau, jog yra svarbu, kad Jungtinių Valstybių žodžiai derintųsi su jų veiksmis'. Prie laiško pridėtas senatoriaus kalbos tekstas.

Skyriaus narių savybės iškyla įvyko liepos 6 d. K. ir A. Grintalių erdvioje sodyboje, tolokai už miesto ribų. Suvažiavo virš 20-ties mūsų narių. Diena pasitaikė labai graži, saulėta. Nors dabartinio savininko neseniai pasodinti medeliai dar nepakankamai iškerioję, tačiau pavėsingų vietų visiems užteko. Šeimninkas gausiai vaišino lauke ant žarijų kepta jautiena su įvairiais priedais ir jo iš apylinkės miškelių surinktais grybais.

Savo ruožtu svečius nuširdžiai vaišino ir senoji B. Grintalienė, 1971 m. mirusio sk. nario Karolio Grintalio našlė.

Pobūvio metu atliktas ir trumpas darbo posėdis; aptarti sk. veikimo reikalai: perskaitytas naujausias Tautinė S-gos bendraraštis — #1, susipažinta su Hamiltono Lietuvių Teatro 'Aukuro' laišku.

Dalyvių tarpe buvo ir du tautininkai - veteranai: N. Rastenis ir V. Laukaitis su žmonomis. Jiedu linkėjo jauniesiems vienminčiams tvirtai laikytis ir lietuviškoje veikloje ilgiau išverti. J. Rastenienė paskaitė kai ką iš N. Rastenio kūrybos.

Vadovaujant mūsų dainininkams, vyrų choro 'Dainos balsingiems nariams V. Bačanskui ir J. Raškauskui, šventadieniškoje užmiesčio ramybėje gražiai skambėjo, toje apylinkėje kaimynams dar negirdėtos lietuviškos dainos.

Vienas po kito svečiai leidosi į namo rūšį apžiūrėti šeimninko atskirame kambaryje sukabintų jo naujai nutapytų paveikslų. Ten pat įrengta ir jaunojo dailininko studija, kur jis darbuojasi su savo mokiniais amerikiečiais.

Grįžtant namo, keletas dalyvių, kuriems buvo pakeliui, užsuko pas sk. narius N. ir J.

Raškauskus. Vaišingi šeimninkai ir iš čia nenorėjo greit išleisti, masino skanėstais, kvietė pasimaudyti jų didžiuliam baseine.

Iš gryo oro aplinkos, diena baigiantis, grįžome į įkaitusią, įkyriai užiančią Baltimorę.

(sm)

JOURNEYMEN
OR
1ST CLASS SKILLED
TOOL MAKER
MACHINE TOOL ASSEMBLER
HORIZONTAL BORING MILL
Must have at least 3 years direct
experience with precision scraping,
fitting, and assembly.
Steady work & fringe benefits
CANTON TOOL & MANUFACTURING
315 Pekin Drive
East Canton, Ohio
216-488-1251 (54-56)

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6815 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

IŠVYKSTA:

RUGSĖJŲ 3 — grįžta RUGSĖJŲ 18
KAINA \$1015.00

RUGSĖJŲ 18 — grįžta RUGSĖJŲ 26
KAINA \$797.00

LAPKRIČIO 21 — grįžta LAPKRIČIO 29
KAINA TIK \$739.00

PASKUTINĖ SIŲ METŲ GRUPE IŠVYKSTA
GRUODŽIO 19 ir grįžta SAUSIO 3, 1976
KAINA \$984.00

JUNGTIS PRIE EKSKURSIJŲ GALIMA
BOSTONE IR NEW YORKE

GRUPESE DALYVIŲ SKAIČIUS RIBOTAS —
NESIVĖLUOKITE!

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalu
kreipkitės į

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P. O. Box 116

South Boston, Mass. 02127

Tel. (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENĖ

Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos sutvarkome
reikalaujamas iškviėtimo dokumentus.

MACHINISTS NEEDED

Must be able to make own set-ups

- HORIZONTAL BORING MILLS
- LATHES
- MILLING MACHINES

First and Second Shifts.
Company paid hospitalization, life insurance, Sick-
ness and Accident benefits, Pension and Vacation.

Apply
FLO-TORK INC.
1701 N. Main
882-0010
Orrville, O.

An Equal Opportunity Employer

(54-56)

TINKAMIAUSIOS DOVANOS VASAROS IR RUDENS SEZONUI

Gėlėta nepermatomo nailono medžiaga suknelėms, 1 jarda (Suknelėi reikia 2½ jardo)	\$ 5.00
Crimplene medžiaga: lygi, su ornamentais arba gėlėta. Tinka moteriškiems paltams, eilutėms, suknelėms, 1 jarda	\$ 6.50
Labai gera vilnonė angliška vyriškai eilutei medžiaga	\$45.00
Nailoninės arba šilkinės skarelės. Viena kainuoja	\$ 2.50
Geriausios rūšies nailoninės moteriškos kojinės, 1 pora	\$ 2.50
Komplektas moteriškų nailoninių apatinių rūbų	\$10.00
Vyriški išeiginiai nailono marškiniai	\$10.00
Kojinės — kelnaitės (Tights), 1 pora	\$ 3.50
Crimplene medžiaga su blizgučiais, 1 jarda	\$ 7.50
Dirbtinio minko rudas kailis, 1 jarda	\$17.50
Šitos kainos yra su įskaičiuotu Sovietiniu muitu, reikia dadėti tik persiuntimo išlaidas \$17.00	

SPECIALUS SIUNTINYS. (1 — 1975).

8 jardai crimplene medžiagos, 5 jardai ne- permatomo nailono medžiagos, 1 bliuskutė, 1 vyr. išeiginiai marškiniai, 2 nailoninės ska- relės, 3 p. nailoninių moteriškų arba vyriškų kojinių, viskas su muitu ir visomis persiunti- mo išlaidomis kainuoja	\$125.00
---	----------

Primame užsakymus: auto mašinų, motociklų,
dviračių, televizijos aparatų ir kt. Persiunčiamė pi-
nigus dėl tokių prekių, kurias iš čia negalima pa-
siųsti.

Taip pat siūlome pasiųsti arba įsigyti savo nau-
dojimui "Olimpia" rašomąsias mašinėles su lietuviš-
ku šriftu.

Sudarome testamentus, administruojame nuosa-
vybes, persiunčiame palikimus prekėmis arba pini-
gais į Lietuvą arba kitas šalis.

BALTIC STORES LTD

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England.

Tel. 01-739 8734 arba 01-460 2592.

Kiekvieno siuntinio pristatymas garantuotas.
Reikalaukite mūsų kainoraščių, nurodykite savo pa-
geidavimus.

AUKOS PERSEKIOJAMAI LIETUVOS BAŽNYČIAI

Persekiojami Lietuvos Bažnyčiai paremti buvo renkamos aukos Clevelando Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos Bažnyčioje. Aukojo šie asmenys:

Po \$25 — dr. J. ir B. Skrinskai, O. Urbaitienė.

Po \$15 — A. Mikoliūnas.

Po \$10 — J. Balbatas, Baniūnų šeima, R. Bridžius, J. ir I. Kijauskai, A. ir G. Masioniai, dr. V. ir A. Mauručiai T. Urbaitis, V. Valys.

Po \$5 — M. Balys, M. Belzinskas, A. Brazaitienė, V. Čyvas, O. Didžbalienė, Mr. & Mrs. P. Diguliai, I. Grigaliūnas, S. Ignatavičius, Janavičius, J. ir I. Juodišiai, B. Karalius, A. ir A. Kavaliūnai, E. Kersnauskas, I. Laurinaitis, V. ir M. Mariūnai, A. Mikalonis, B. Nainys, S. Selys, V. Šamatauskas, K. Ziedonis.

Po \$3 — S. Greičienė, S. ir S. Laniauskai, J. Milas, Mr. ir Mrs. A. Sadauskas, A. Verbylienė.

Po \$2 — J. M. Apanavičiai, V. Bačiulis, V. Bartuška, P. Ežerskis, A. Gecevič, J. Kaklauskas, N. F. Kaminskas, Klimaitis, Mrs. Miliuskas, A. Muliolis, Jonas Naujokaitis, J. ir E. Saikus, H. Stasas, J. ir V. Stuogiai, K. ir K. Titai.

Po \$1 — I. Belzinskas, Bielinis, V. Degutis, V. Gecevičius, M. Kazlauskienė, A. Kijauskas, J. Krygeris, A. Laniauskaitė, A. Pinkus, S. Rydelis, K. Titas, Žagarskas.

Viso Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos Bažnyčioje buvo surinkta \$633.67. Religinės Šalpos Komitetas Clevelande nuoširdžiai dėkoja visiems aukojusiems. Taip pat parapijos klebonui kun. G. Kijauskui už rinkliavos pravedimą.

Tiesioginiai Religinės Šal-

pos Komitetui aukas atsiuntė:

\$25 A. Buknis.

Po \$20 — A. ir R. Babickai, Z. ir K. Gobiai, Mr. Mrs. A. Nasvytis.

\$15 — dr. E. & B. Juodėnai.

\$12 — V. & O. Jokūbaitiai.

Po \$10 — dr. A. Martus, O. Matusevičienė, M. & J. Mikonai, V. & O. Rociūnai.

\$8 — V. & A. Gelažiai.

Po \$5 — D. Čipkienė, I. Grigaliūnaitė, R. & N. Kašubai, J. Klimaitienė, J. & E. Stepai, B. Tarutienė, H. R. Tatarūnai, Eric Hunger.

Iš viso šiais metais gauta aukų \$2,506.50.

Religinės Šalpos Komitetas nuoširdžiai dėkoja taip skaitlingai atsiliepusiems ir prašo dar neaukojusius, kurie norėtų paremti Lietuvos Bažnyčią, aukas siųsti: Mrs. O. Žilinskas, 1840 Caronia drive, Lyndhurst, Ohio 44124

Religinės Šalpos Komitetas

PAVYKUSI MINKŲ RADIO GEGUŽINĖ

Rugpiūčio 10 d. įvyko seniausių lietuviškų radio programų, kurios leidžiamos 42 metus, linksma, metinė gegužinė Romuvos Parke, Brocktone.

Šių metų gražuole 'Miss Lithuania of N.E.' išrinkta D. Strazdaitė iš Melrose, o antroji — išrinkta P. Plevokaitė iš So. Weymouth.

Onos Ivaškienės tautinių šokių sambūris gražiai pašoko 'Buvo gera gaspadinė' ir 'Gyvatarą', o svečiai latviai, vadovaujant Lidijai Obolinš, taip pat pašoko du šokius.

Šokių konkursus — 'Mamytės ir tėtuko' polkos kontes-

tą laimėjo Kazys ir Julija Grausliai iš Hudson, N.H.; 'Jaunimo polka' laimėjo Eva Mullane iš So. Bostono, su Oscar Hoepfner iš Hyde Park; valso kontestą laimėjo Anna Lane iš Hyde Park ir Joseph Kascus iš So. Bostono; tango laimėjo Julia Grauslytė iš Hudson, N.H.; t. t. Gintaras Karosas iš So. Bostono, o tvistą laimėjo Rima Patašiūtė ir Petras Vizbaras abudu iš So. Bostono.

Steponas ir Valentina Minikai dėkoja visiems prisidėjusiems prie gegužinės pasisekimo.

• MINESOTOS Universitetas turi Imigracijos Istorijos Tyrinėjimų centrą, kuris renka medžiagą apie JAV etninių grupių istoriją. Šis centras siūlo stipendijas ateinantiems mokslo metams. Stipendijas gali gauti tie, kurie siekia magistro, daktaro laipsnio arba tęsia podaktarinius mokslus. Žinoma, stipendijoms gauti pirmenybė atiduodama tiems, kurie specializuojasi Amerikos emigracinėje ir etninėje srityje. Norintieji gauti papildomų informacijų prašomi kreiptis į Immigration History Research Center, 826 Berry Street, St. Paul, Minnesota 55114.

DR. L. KRIAUCELIŪNO PAREIŠKIMAS

Dr. Leonas Kriaučeliūnas, Amerikos Lietuvių Tautinių Šokių Šventės organizatorius ir veiklus JAV Lietuvių Bendruomenės narys, prašo paskelbti šį jo pareiškimą:

JAV LB Tarybos Prezidiumo p. Pirmininkui

Didžiai gerb. p. Pirmininke, pranešu, kad nuo šios dienos išstoju iš JAV LB VII Tarybos narių.

Jau kuris laikas LB vyk-

ta krizė ir vis labiau ryškėja joje skilimo plyšys. Tačiau ir paskutinėje Tarybos sesijoje Clevelande visai nebuvo ieškota būdų, kaip atgauti LB-nei pasitikėjimą plačioje lietuvių visuomenėje ir kaip gražinti jai visus lietuvių apimančios organizacijos po-

PARŪVIMA

Prieš Tarybos sesiją mano viešas pasiūlymas, kaip reikėtų bandyti eiti prie LB vie nybės atstatymo, visai nebuvo svarstomas. O aš pats sesijoje negalėjau dalyvauti dėl sūnaus labai sunkios ir kritiškos ligos.

Neteko pastebėti, kad ir Krašto Valdyba būtų parodžiusi ryškesnį pastangų LB-nėje atsiradusiai krizei pašalinti.

Todėl tokiose aplinkybėse mano pasilikimas šioje, septintoje, Taryboje darosi beprasmiškas ir nereikalingas.

Noriu tikėti, kad kitai Tarybai, aštuntajai, gal pavyks LB-nę vesti keliais, einančiais į vienybę ir į susitarimą su kitomis bendrinėmis organizacijomis.

Su gilia pagarba

Dr. L. Kriaučeliūnas
1975 m. rugpiūčio mėn. 15 d.

• ALBINAS S. TREČIOKAS, ALT S-gos Garbės narys, šiuo metu atostogauja Kanadoje, Stayner, Ont., pas brolienę Oną Trečiokienę.

OPEN SUNDAY 1 - 2 P.M.

18530 Underwood of E. 185 6 rooms -- single, front porch family room \$24,000

***

21520 Roberts of E. 222 St. 2 bedrm. and bath down, 1 bedrm. up. Full basement, near transportation, schools shopping. MAKE OFFER.

George Knaus Realtor
819 East 185 St.
tel. 481-9300

VAIZDAI IŠ AŽUOLO IR GINTARO MOKYKLOS STOVYKLOS, įvykusios š.m. liepos 5-13 d. Buzzards Bay, Mass. 1. Mokyklų dalyviai užsiėmimo metu, 2. Medininkės iškeliauja į 10 mylių žygi, 3. Šeškų skiltis ruošiasi žygiui, 4. v.sl.R. Belzinskas moko virvės pynimo ir 5. V.s. L. Milukienė įteikia dovaną Gintaro mokyklos vedėjai s. L. Kiliulienei.

v.sl. D. Dilbienės nuotr.

• VYR. SKTN. PETRAS MOLIS ir v.s.J. MASLAUSKAS, Anglijos lietuvių skautų vadovas, buvo nuvykę į XIV pasaulinę skautų stovyklą Jamboree Norvegijoje, kur stovyklavo 17,280 skautų, suvažiavusių iš 91 krašto. Atsiųstame sveikiniame Dirvai lietuvių skautų atstovai rašo: 'Prašau priimti nuoširdžiausius sveikinius iš lietuvių esančių 14-je pasaulinėje skautų Jamboree Norvegijoje. Čia visur, lietuviams ir kitų pavergtų kraštų skautais susidomėjimas didelis ir esame patenkinti, kad galime priminti va dovans iš 91 krašto, kad lietuviai ir Lietuva gyva ir niekas jos nurašyti neįstengs.'

• POVILAS DARGIS, SLA prezidentas, siunčia Dirvai sveikinius nuo Conneaut ežero krantų, kur jis su žmona Gertruda atostogauja.

MIRĖ DR. A. STARKUS

Rugpiūčio 17 d., sekmadienį, 8:30 v.r., savo namuose mirė prof. dr. Antanas Starkus, paskutiniu laiku sunkiai sirgęs. Palaidotas rugsėjo 22 d. iš Apreiškimo parapijos bažnyčios.

Nuliūdime paliko žmoną Elena, kuri yra atvykusi iš Lietuvos. Lietuvoje liko sūnus Kęstutis, dukra Valė, anūkės Raselė ir Gabrielė.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

- RUGSĖJO 13 D. Tautos šventės minėjimas.
  - RUGSĖJO 19-21 D. JAV Jaunimo Kongreso atstovų suvažiavimas ir rugsėjo 20 d. koncertas.
  - RUGSĖJO 28 D. Birutinių parengimas.
  - SPALIO 5 D. 4 v.p.p. Naujosios parapijos salėje popietė su Neringa. Rengia vyr. skautės.
  - SPALIO 11 D. Abiturientų balius.
  - SPALIO 12 D. RKM Sąjungos 36 kuopos jubiliejinis banketas įvyks Naujosios parapijos salėje.
  - SPALIO 18 D. Ohio Lietuvių Gydytojų D-jos metinis susirinkimas.
  - SPALIO 18 D. Hamiltono mergaičių choro Aidas koncertas. Rengia Vysk. Va lančiaus lit. mokykla.
  - SPALIO 25 D. Žalgirio kuopos šaulių šventė.
  - LAPKRIČIO 8 ir 9 D. Lietuvių dienos. Rengia LB Clevelando apylinkė.
  - LAPKRIČIO 22 D. Kariuomenės šventės minėjimas. Rengia LKVS Ramovė.
  - LAPKRIČIO 23 D. Kristaus Valdovo šventės minėjimas Naujoje parapijoje.
  - GRUODŽIO 6-7 D. kar. Juozapavičiaus šaulių kuopos 5 metų sukakties minėjimas.
  - GRUODŽIO 13 D. koncertas Naujoje parapijoje.
  - GRUODŽIO 31 D. Naujų Metų sutikimas. Rengia LB Clevelando apylinkė.
- 1976
- SAUSIO 24 D. Dirvos 60 metų sukaktuvinis balius.
  - KOVO 27 D. Kaziuko mugė.
  - GEGUŽĖS 1-2 D. Clevelando ateitininkų šventė.
  - GEGUŽĖS 8 D. Grandinės metinis koncertas.
  - Jūs mėgstate gerą kavą ar gerą arbatą? O gal vais-tažolių arbatas? Tokių prekių turime didelį pasirinkimą. Patria — 794 E. 185 St.

ANOTHER 1975 SPECIAL — VISIT YOUR RELATIVES AND FRIENDS IN LITHUANIA — 8 — DAY TOUR LEAVES NEW YORK ON 18 SEPTEMBER WITH AN OVERNIGHT STOP IN MOSCOW AND ALSO ONE NIGHT IN COPENHAGEN. PRICE OF TRIP IS ONLY \$735. THIS INCLUDES AIR-FARE, FIRST CLASS HOTELS, THREE MEALS DAILY, AND SIGHTSEEING. FOR INFORMATION AND RESERVATIONS CONTACT: SOPHIE A. TRZECIAK, TEL. (215) JE 5-7605. (54-56)

Nepraleiskite progos ir šiais metais apsilankyti 8-tame metiniame OKTOBERFEST, kuris prasidės rugpiūčio 29 d. Berea Fairgrounds ir tęsis iki rugsėjo 1 d. Šiais metais tikimasi, kad applan-kys virš 150,000 žmonių. Tai didžiausias etninių grupių festivalis Clevelande. Plačiau žiūrėkite į skelbimą.

- NAUJOJI VILTIS Nr. 8 žurnalo medžiaga buvo baigta laužyti į puslapius, kai Vilties spaustuvė labai nukentėjo nuo gaisro. Tačiau paruošta medžiaga nežuvo ir tikimasi, kad žurnalas išeis apie spalio mėnesį. Jame bus eilė stambesnių studijinių ir aktualių straipsnių, kurių autoriai yra J. Balys, E. Čekienė, L. Dargis, A. Gerutis, B. Nemickas ir kiti.

- SANTAROS-ŠVIESOS Federacijos suvažiavimas įvyks š.m. rugsėjo 4-7 dienomis Tabor Farm, Sodus Mich.

Programoje dalyvauja: L. Dovydenas, A.T. Antanaitis V. Kavolis, V. Sevrukas, M. Gimbutienė, J. Blekaitis, Pavel Litvinov, Z. Rekašius, V. Rastenis, R. Šilbajoris ir kt. Suvažiavimo metu vyks A Pečiūraitės kūrinių paroda.

- AREJAS VITKAUSKAS, Lietuvos kūrėjas-sava noris, švenčia savo spaudos darbų 60 metų sukaktį. Jis yra daugelio lietuvių laikraščių bendradarbis, buvęs redaktorius, o nuo 1940 m. plačiai rašo ne tik amerikiniame, beti ir kitų kraštų spaudoje. Yra parašęs eilėraščių, o tarnaudamas 9-me pulke, 1919 metais įsteigė pirmąjį kariuomenės dalių laikraštį 'Tė vynės Gynėją'.

- Beveik 85% prekių mes užsakome tiesiai iš gamintojų. Tik dėl to mes galime išlaikyti konkurencinę kainą ir tuo pačiu duoti gerą prekę. Patria — 794 East 185 St. Telef. 531-6720.

- Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus galite kreiptumėsi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

Padarykit Northern Ohio 8-tą metinį

Jūsų LABOR DAY SAVAITGALĮ šeimos malonumu

Geras maistas! Gera muzika!
Gera programa!

GEMUETLICHKEIT!

40 orkestrų

Virš 1,000 aktorių

Besitęsianti programa nuo 12 iki 11 val. vak.

BEREA FAIRGROUNDS

Saturday, Sunday, Monday —

Rugpiūčio 29 iki rugsėjo 1.

Benefit Parents Volunteer Assoc. for Retarded Children

ĮEJIMAS \$2.00

Vaikai žemiau 14 m. veltui — Automobilių pastatymas veltui

Menu includes Knockwurst, Bratwurst, Strudel, Schnitzel and German Potato Salad. Milk Bar for children

Oktoberfest

REMIAMAS

HOFBRAU HAUS & radio NJW

m may co
budget
stores

Lengvos priežiūros
polyester
Crest uniformos

9.99

Dydžiai 10-20

Moterims dydžiai 14 1/2
-- 24 1/2 .....10.99

Lengvos priežiūros Avlin® polyester trumpom rankovėm Crest uniformos. Klasinis priekiniu užtrauktuku princesės stiliaus su klostytom išorinėm kišenėm. Tik baltos. Pristatome čia tik vieną iš daugelio stilių mūsų rinkinyje.

Pirkite mūsų skyriuose šianakt iki 9:30 v. Mieste rytoj 10 iki 6. Heights, Parmatown, Great Northern, Great Lakes Mall, Southgate iki 9:30; Sheffield iki 9. Mes duodame ir keičiame Eagle Stamps.

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

CLEVELANDE ir apylinkėse

MIRĖ KOMPOZITORIUS PRANAS AMBRAZAS

Rugpiūčio 13 d. Clevelande mirė kompozitorius Pranas Ambrazas, 77 metų, buvęs ilgametis šv. Jurgio parapijos vargonininkas.

Velionis buvo gimęs 1898 metais Katilių kaime, Griškabūdžio valsčiuje. 1928 m. baigė Klaipėdos konservatoriją ir ilgus metus mokytojaus Prienu Žiburio gimnazijoje. Atvykęs į JAV, apsigyveno Clevelande, kur vargonininkavo šv. Jurgio parapijoje ir vadovavo bažnytiniam chorui. Buvo sukūręs keliasdešimt giesmių ir dainų chorams, beto, lotyniškas ir lietuviškas mišias.

Su velioniu buvo atsisveikinta Jokubauskienės laido tuvių namuose ir rugpiūčio 16 dieną, po gedulingų pamaldų šv. Jurgio bažnyčioje, gausaus bičiulių ir parapijiečių būrio buvo palydėtas į Visų Sielų kapines.

Nuliūdime liko žmona ir duktė su šeima.

Plačiau apie velionį ir jo veiklą bus kitame numeryje.

• VIKTORAS LANIAUSKAS, su kitais trimis JAV žurnalistais, gavo stipendiją Azijos kraštų studijoms Ha-

vajų universitete. Jis turi magistro laipsnį iš žurnalistikos ir dirba United Press International, Columbus, Ohio biure.

• INŽ. RAIMUNDAS IR GRAŽINA KUDUKIAI praėitą šeštadienį, rugpiūčio 23 dieną, paminėjo savo vedybinių gyvenimo dešimties metų sukaktį. Jų pasveikinti į Raimundo tėvo Petro Kuduko sodybą Clevelande, susirinko apie pusantro šimto bičiulių ir Raimundo įstaigos bendradarbių.

Inž. P.J. Nasvytis, pristatydamas sukaktuvininkus, pažymėjo inž. Raimundo nuopelnus lietuviškoje ir amerikietiškoje veikloje. Inž. Raimundas Kudukas užima aukštą ir atsakomąją postą Clevelande. Jis yra Clevelando miesto viešųjų ūmonių direktorius ir taip pat yra viceprezidento Rockefellerio komisijos narys.

Dr. A. Butkus priminė, kad Petras Kudukas, išauginęs tokį puikų sūnų, sulaukė 70 metų amžiaus ir ta proga jam buvo sugiedota ilgiausių metų.

• KUN. A. SPURGIS, buvęs Draugo administratorius ir jau kelinti metai gyve-

nas Australijoje, dalyvavo Marijonų kongregacijoje Romoje. Grįždamas atgal, buvo sustojęs Amerikoje ir lankėsi Clevelande. Patyręs apie Dirvos nelaimę, redaktoriui V. Gedgaudui išreiškė viltį, kad Dirva dar stipresnė atsistatys.

Kun. A. Spurgis į Australiją išskrenda iš Los Angeles rugsėjo 14 dieną.

• KAR. A. JUOZAPAVICIAUS kuopos šauliai su šeimomis ir svečiais rugpiūčio 10 d., Andriušaičių ūkyje, turėjo šaudymo pratimus. Taikliausias šaudytojas buvo F. Navickas surinkęs 102 taškus. Po šaudymų šauliai su svečiais prie vaišių stalo atsigavino vėsinančiais gėrimais ir praleido linksmą vasaros pusdienį gamtoje. Juo zapavičiaus kuopos šauliai užsiima ne tik šaudymo sportu, bet dažnai išplaukia su būrine jachta į ežerą. Inžinierius A. Pautienis turi būrinę jachtą 'Palanga', kurią duoda naudotis šauliams.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

Jaunieji Vida ir Ramūnas Švarcai.
- V. Bacevičiaus nuotrauka

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Telefonas (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, įmonėms, krautuvėms.

Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINĖS IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskite savo gimines jus aplankyti! Greitą mūsų teletype susisiekimą su Maskva sutėiks jums žinia apie kelionės paruošimą. Atsilankyt arba skambinkit mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE

TELEF. 621-6036

CLEVELAND, OHIO 44114

SUKORĖ ŠEIMĄ

Rugpiūčio 16 Clevelande Vida Čyvaitė ir Ramūnas Švarzas sukūrė lietuvišką šeimą. Jaunieji yra labai aktyvūs Clevelando lietuvių jaunimo veikloje, tad jų vestuvėse, tiek bažnyčioje, tiek puotoje, dalyvavo labai daug artimųjų ir draugų.

Sutuoktuvių apeigas atliko kun. G. Kijauskas S.J. Pa mergėmis buvo: Rita Čyvaitė, Laimutė Švarcaitė, Onilė Vaitkutė, Dalia Yucifitė, Marytė Idzelytė ir Eglė Janavičiūtė. Pabroliai Kastytis Giedraitis, Saulius Čyvas, Gintaras Degesys, Saulius Obelenis, Vytautas Žagarskas ir Arūnas Čiuberkis. Pamaldų metu giedojo Clevelando vyrų oktetas, kuris atliko programą ir vestuvinėje puotoje. Puota įvyko Nauj. parapijos salėje. Programai vadovavo Juozas Stempužis.

• RAIMUNDAS KUDUKIS, Clevelando Miesto Viešųjų ūmonių direktorius, yra pakviestas pagrindiniu kalbėtoju International Convention on Water Control, įvykstančioje Vienoje, Austrijoje.

R. Kudukas su žmona Gražina bus tenai rugsėjo 3 d. Po to pramato keletos dienų atostogas French Riviera kurorte.

• PENSININKŲ KLUBO valdyba praneša, kad š.m. rugsėjo 4 d. 1 val. p.p. Naujosios parapijos viršutinėje salėje pradėdami, po atostogų, nuolatiniai klubo narių suėjimai.

Kaip ir anksčiau, suėjimai bus pirmą mėnesio ketvirtadienį 1 v. p.p. toje pat vietoje.

Kviečiame visus pensininkus stoti į klubą ir dalyvauti mūsų suėjimuose bei klubo veikloje.

FREE...SUPER GIFTS AT SUPERIOR SAVINGS!

RCA 17" Color TV for Certificates of Deposit

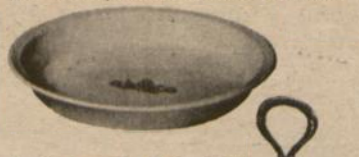
Limited offer while supply lasts.

- Deposit \$1,600, 4-year maturity and get the TV set now.
- Deposit \$2,500, 29 months maturity and get the TV set now.
- Deposit \$5,000, 14 months maturity and get the TV set now.

TELEVISIONS BASED ON DISCOUNT CERTIFICATES. Penalty is imposed for early withdrawals.

Open a new account or add to your present Savings Account and get 5¼% daily interest PLUS...

Corning Ware 9-inch Pie Plate for a deposit of \$250 or more.

Irvinware's Gourmet Susan for a deposit of \$500 or more.

Corning Ware Petite Fours Set for a deposit of \$1,000 or more.

Deposits must remain at least one year.

Open Saturdays
Closed Mondays

Also available are 7¼% C.D.'s for 6-year maturity in \$1,000 units.

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

MAIN OFFICE
798 East 185th Street

SUPERIOR OFFICE
6712 Superior Avenue

EUCLID OFFICE
13515 Euclid Avenue

CEDAR OFFICE
14406 Cedar Road (near Green)

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PRADĖTAS DIRVOS VAJUS

Rugpjūčio 16 d. Beverly sk. pirm. P. Bučas, Cicero sk. Shores Ind., Pocių namuose, pirm. R. Nemickas, o taip įvyko Dirvos vajuos reikalų pat Dirvos bendradarbiai, pasitarimas. Dalyvavo Vilties Draugijos nariai; pirm. K. Pocius, vicepirm. J. Jurkūnas, dr. V. Dargis ir T. Blinstrubas; ALTS Chicagos

sk. pirm. P. Bučas, Cicero sk. pirm. R. Nemickas, o taip pat Dirvos bendradarbiai, korespondentai; B. Butėnas, V. Kasniūnas, J. Jurevičius, V. Meškauskas, M. Valiukėnas ir kt. Pasitarimas vyko itin rū-

pestingoj ir darbingoje nuotaukoje. Pasiūskinus padėtį ir ėjimus, sudarytas Dirvos vajui vesti komiteto branduolys, pavedant jam toliau telktis narius-talkininkus. Komitetas renkasi pirmam posėdžiui Chicagoje, Lietuvių Tautiniuose Namuose.

Visus pasitarimo dalyvius ir jų žmonas globojo šeimininkai Elena ir Kazimieras Pociai.

Visiems buvo maloni staigmena, kai dr. V. Dargis perdavė Valentinės Mažeikienės rūpesčiu Dirvai surinktas aukas virš dviejų tūkstančių sumoje. Atrodo, kad geroką sumą jau turi sutelkęs ir K. Pocius. (mv)

• DETROITO tautininkai rugsėjo 14 d. rengia išvyką-gegužinę. Dirvos sukakties minėjimas įvyks ne lapkričio 16, bet 9 dieną 12:15 val. Detroito Lietuvių Namuose.

Tautos šventės minėjimas Detroito ruošiamas rugsėjo 7 d. 12:30 Kultūros Centre.

AUKOS DIRVAI PO GAISRO ATSISTATYTI

Dėkojame maloniems Dirvos skaitytojams su savo auka padėjusiems mums po gaisro. Aukos spausdinamos gavimo eilės tvarka.

K. Pocius	\$250.00	J. Blažys	100.00
E. Chicago, Ind.		Chicago, Ill.	
E. Bartkus	\$250.00	A. Ambražiūnas	15.00
Chicago, Ill.		Los Angeles, Ca.	
Dr. J. Bartkus	\$100.00	J. Gliuda	50.00
Chicago, Ill.		Los Angeles, Ca.	
J. Jurkūnas	\$250.00	K. Avižienis	10.00
Chicago, Ill.		Chicago, Ill.	
Dr. V. Dargis	\$500.00	Alan's Stamps	35.00
Westchester, Ill.		Toronto, Ont.	
P. Steikūnas	\$5.00	J. Vaičaitis	25.00
Chicago, Ill.		Akron, O.	
S. Kudirka	25.00	I. Kaunelis	25.00
Bronx, N.Y.		Detroit, Mich.	
V. Butkys	10.00	V. Juodvalkis	20.00
Great Neck, N.Y.		Yucaipa, Ca.	
V. Gustinis	10.00	R. Janušauskienė	20.00
Rochester, N.Y.		Yucaipa, Ca.	
J. Kazitėnas	10.00	V. Gelgotas	5.00
Kenosha, Wis.		Cleveland, O.	
Mrs. Kuno von Kiparski	5.00	P. Mikšys	5.00
Huntsburg, O.		Juno Beach, Fla.	
E. Olšauskienė	5.00	P. Drabišius	20.00
Chicago, Ill.		Cleveland, O.	
		Mr. Mrs. J. Miščikai	10.00
		Miami, Fla.	
		J. Jakštas	10.00
		Lakewood, O.	
		K.G. Gasparaičiai	25.00
		Cleveland, O.	
		Dr. P. ir A. Švarcai	100.00
		Mascoutah, Ill.	
		ALTS St. Louis Sk.	200.00
		S. Šurkus	2.00
		Worcester, Mass.	
		J. Stulga	50.00
		Chicago, Ill.	
		S. Skirmantas	2.00
		Los Angeles, Ca.	
		A. Vaičiulaitis	10.00
		Bethesda, Md.	
		V.J. Čekanauskai	7.00
		Inglewood, Ca.	
		J.A. Liorentai	30.00
		Hollywood, Fla.	
		J. Senkus	7.00
		Toronto, Ont.	
		Z. Vyšniauskienė	10.00
		Malvern, O.	
		J. Barzevičius	16.00
		Toronto, Ont.	
		A.E. Gantautai	15.00
		Bridgeport, Conn.	
		E. Vizgirdienė	10.00
		Detroit, Mich.	
		S. Raštikis	10.00
		Los Angeles, Ca.	
		J. Pupininkas	10.00
		St. Petersburg Beach, Fl.	
		F.V. Kaunas	15.00
		Cicero, Ill.	
		S. Petoka	7.00
		Chicago, Ill.	
		V. Ramonas	10.00
		Chicago, Ill.	
		Rev. J.A. Kučingis	50.00
		Los Angeles, Ca.	
		J. Bagdanskis	3.00
		Lake Geneva, Wi.	
		A. Kalvaitis	20.00
		Chicago, Ill.	
		K. Bartys	10.00
		Elizabeth, N.J.	
		S. Vitkauskas	7.00
		Baltimore, Md.	
		M. Baliutavičius	7.00
		Valencia, Venezuela	
		S. Kašlionis	100.00
		Chicago, Ill.	
		Mrs. E.D. Zubas	5.00
		Cape coral, Fla.	
		J. Mickevičiūtė	5.00
		Shaker Heights, O.	
		V. Patasius	6.80
		Sydney, Australija	
		J. Jasinskas	10.00
		Ocean City, N.J.	
		(Bus daugiau)	

BUVUSIAM ŠV. JURGIO PARAPIJOS
VARGONININKUI

Muz. PRANUI AMBRAZUI

MIRUS, JO ŽMONAI ALDONAI,
DUKRAI NIJOLEI SU ŠEIMA IR
KITIEMS GIMINĖMS GILIĄ
UŽUOJAUTĄ REIŠKIA

ŠV. JURGIO PARAPIJOS
TARYBA

MŪSŲ MIELAM KOLEGAI

Inz. ROMUI ŠIAUDIKIUI

IŠKELIAVUS AMŽINYBĖN,
SKAUSME PASILIKUSIĄ ŽMONĄ
ONUTĘ, LIETUVOJE DUKRĄ
AURELIJĄ SU ŠEIMA IR GIMINES
GILIAI UŽJAUCIAME IR KARTU
LIŪDIME

L. ir J. ŽVYNIAI
V. ir M. ŠIMKAI
V. ir V. MAŽEIKAI
V. ir J. JURKŪNAI
G. ir C. MODESTAI
Ž. ir A. MODESTAI
R. ir E. MODESTAI

VILTIES DRAUGIJOS ŠIMTININKUI

ROMANUI ŠIAUDIKIUI

MIRUS, ŽMONAI ONAI REIŠKIAME
ŠIRDINGĄ UŽUOJAUTĄ IR DALINA-
MĖS BENDRU SKAUSMU

VILTIES DRAUGIJOS
VALDYBA
IR
DIRVA

**DIRVAI visą korespondenciją
ir pinigus siųsti šiuo adresu:**

**Dirva, P.O. Box 03206,
Cleveland, Ohio 44103.**

Redaktorius tel. (216) 321-4751

MIELAI

A. A.

VALEI JOKUBAUSKIENEI

MIRUS, JOS VYRUI STASIUI
JOKUBAUSKUI IR ŠEIMAI
GILIĄ UŽUOJAUTĄ REIŠKIA

DANIELIUS IR ROMA
DEGĖSIAI

A. A.

PETRUI AUGUSTINAVIČIUI

MIRUS, JO BROLIUI JUOZUI
AUGUSTINAVIČIUI, ŠEIMAI IR
ARTIMIESIEMS REIŠKIA GILIĄ
UŽUOJAUTĄ

M. BARNIŠKAITĖ
I. JONAITIENĖ
R. ir D. NASVYČIAI